

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

Plaats	:	Houten, Bestuurszaal	
Van	:	19.30-23.45 uur	
Aanwezig	:	Water Natuurlijk	G.P. Beugelink (hoogheemraad), mevrouw H.A. van Dam, G.J.P. Jansen, mevrouw F.J. Leenders, mevrouw J.A. Otterman, H.A. Rutjes
	:	VVD	K.A.M. Duijvelaar, S. Groenendijk, mevrouw K. Varenhorst, R.D. Woittiez
	:	CDA	B. de Jong (hoogheemraad), Th.L. de Roos
	:	PvdA	F.J. van Bork, C.G. Jansen op de Haar (hoogheemraad), J.G.M. Reerink
	:	PvdD	R. van der Kruk, W. van der Steeg, A. Travaille
	:	Waterschap@Inwonersbe- langen	E. Verkaik
	:	ChristenUnie	J.P. Verweij
	:	Algemene Waterpartij	A.E. Jansen
	:	SGP	F. van Os
	:	Landbouw, Natuur en Economie (Geborgden)	H. de Beaufort, C.P. Bruggink, L. de Groot (hoogheemraad), W. Kooy, J.F.C. Kupers, E.C. Merkens, mevrouw T. van Soest
Gasten	:		
Afwezig	:	J.A.G.W. Droogers (CDA)	
Voorzitter	:	P.J.M. Poelmann (dijkgraaf)	
Secretaris	:	mevrouw J. Goedhart	
Notulist	:	P.R.F. Verhoeven	

1 Opening, vaststelling agenda en loting primus

De voorzitter opent om 19.30 uur de vergadering van het algemeen bestuur en heet iedereen welkom. Er is een afmelding van de heer Droogers.

Vaststelling agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld. De voorzitter heeft van de heer Verweij vernomen dat die niet aanwezig zal zijn bij de agendapunten 3.3 en 4.3, omdat het onderwerp daarvan te dicht komt bij zijn dagelijkse werk.

Loting primus

De loting van de primus valt op nummer 10, de heer G.J.P. Jansen (WN). Bij een hoofdelijke stemming zal hij als eerste zijn stem uitbrengen.

De heer Bruggink (LNE) wil de voorzitter eraan herinneren dat die in de SKK-commissie heeft toegezegd voor informatie te zullen zorgen over hoe de tijdregistratie in de organisatie wordt toegepast.

De voorzitter antwoordt dat de secretaris/directeur niet bij die vergadering aanwezig was. Er komt nog een reactie met de gevraagde informatie.

2 Besluitvormend deel hamerstukken

2.1 Aankoop gronden nabij Lopik, Provincie Utrecht

Het algemeen bestuur besluit:

- 24,0755 ha agrarische grond aan te kopen van de Provincie Utrecht voor een bedrag van € 1.470.000,-.
- Deze aankoop te dekken vanuit project M40300 'verwerving gronden'.

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

2.2 Vaststellen Controleprotocol 2017 en 2018

De heer Van Bork (PvdA) dankt hoogheemraad De Jong voor de aanpassing van de tekst. Hij was daar heel tevreden mee.

Het algemeen bestuur besluit:

- Het controleprotocol 2017 – 2018 voor de accountantscontrole vast te stellen.

3 Opiniërend deel

3.1 Vaststelling belastingtarieven 2018 / aanpassing belastingverordeningen 2018

De heer Van Os geeft een toelichting op het advies van de auditcommissie. De commissie heeft op 6-11-2017 vergaderd, maar is ook nog op 20-11-2017 bijeengekomen na de commissievergadering. Dat was noodzakelijk door de inbreng van een aantal commissieleden. In het advies staat ook hoe de stukken tot stand zijn gekomen en per onderwerp worden aandachtspunten voor de bestuursleden benoemd. Hij merkt nog op dat de aanvullende opdrachten van de accountant over de beveiligingsaspecten voor het college een extra aandachtspunt zijn. Ook is bij grote projecten de risicobeheersing belangrijk, zeker als men leest dat de sluizen en stuwen heel gemakkelijk te hacken zijn.

De voorzitter merkt op dat dat laatste verhaal gelukkig niet waar blijkt te zijn. Hij heeft van de heer Duijvelaar vragen daarover gekregen, met het verzoek daar tijdens de vergadering op in te gaan. Hij wil dat doen bij de mededelingen aan het eind van de vergadering. Dan zal hij uitgebreid op dit punt terugkomen.

Daarover is de heer Van Os verheugd. Hij merkt op dat het algemeen bestuur in het voorstel voor de vaststelling van de belastingtarieven verschillende scenario's krijgt aangeboden. Alle passen binnen de door het bestuur vastgestelde uitgangspunten. De leden kunnen zien dat de scenario's onderbouwd zijn met geactualiseerde belastingmaatstaven, de standen van de reserves en vergelijkingsmateriaal uit het verleden.

Extra aandacht is er geweest voor de berekeningen van de ChristenUnie. Het oordeel van de commissie was dat de verschillende standpunten dicht bij elkaar zaten. De CU had wel een kostenontwikkeling van 1,5% meegenomen. De besluitvorming ligt nu bij het algemeen bestuur.

Eerste termijn

De heer De Beaufort (LNE) meldt dat – na uitvoerige bespreking in de commissie en met de eigen achterban – zijn fractie tot de conclusie is gekomen dat het collegevoorstel op zich alle uitgangspunten bevat die ze kan onderschrijven. Ze loopt enkel aan tegen het tijdslelement waarbinnen alles wordt opgebouwd. Daarover dient de fractie een amendement in.

Amendement nummer 5, 'Gelijkmatige tariefsverhoging ongebouwd' wordt ingediend door de heren De Beaufort en Kupers (LNE)

Het dictum van amendement 5 luidt:

Besluit:

1. de bedragen zoals opgenomen in het 'Ontwerpbesluit wijziging belastingverordeningen' (DM 1312673) onder 1.B1 en 1.B2 te wijzigen in respectievelijk € 82,58 en € 165,16;
2. als gevolg hiervan bij beslispunt 2 van het voorgestelde besluit (1^e begrotingswijziging 2018) bedragen op te nemen van respectievelijk € 1,679 mln., € 117,136 mln. (ongewijzigd) en € 118,815 mln.;
3. voorts als gevolg hiervan bij beslispunt 3 van het voorgestelde besluit (dotatie reserves) bedragen op te nemen van respectievelijk € 1,679 mln. € 1,589 (ongewijzigd) en € 3,268 mln.

De voorzitter leest het dictum voor van amendement 5 en constateert dat het deel uitmaakt van de beraadslagingen.

De heer De Beaufort (LNE) wil graag de overwegingen noemen en vervolgt zijn betoog met:

"Overwegende dat:

- de noodzakelijke tariefsverhoging met name voor de agrarische sector een zodanig effect kan hebben dat een deel van de agrarische bedrijven als gevolg daarvan in financiële problemen kan komen, wanneer deze verhoging in een te hoog tempo wordt doorgevoerd;

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

- dat het daarom van belang is deze verhoging te beperken tot minder dan 10% per jaar;
- dat een verhoging van meer dan 10% per jaar bovendien niet past in het streven van het waterschap naar een gelijkmatige verhoging van tarieven;
- dat een verhoging van meer dan 10% per jaar ook het risico vergroot dat het draagvlak voor het werk van het waterschap bij de agrarische sector sterk afneemt;
- dat gezien de recente ontwikkelingen op de woningmarkt verwacht mag worden dat de waardeverhoudingen tussen de belastingcategorieën binnen het waterschap opnieuw zullen wijzigen;
- en dat als gevolg daarvan de lasten die door de categorie ongebouwd moeten worden opgebracht weer zullen dalen;
- dat in het licht van het vorenstaande voor 2018 voor 'Ongebouwd' een tariefstijging van 9,5% als maximum gehanteerd dient te worden, evenals voor de daaropvolgende jaren, tenzij het laatste niet uitvoerbaar blijkt als gevolg van nieuwe ontwikkelingen;
- dat het aantal jaren waarin deze maximale jaarlijkse tariefstijging wordt doorgevoerd, moet worden bepaald door de mate waarin de vereiste kostendekkendheid van de tarieven en het op orde brengen van de reserves is bereikt."

Zo houdt zijn fractie het begin en het einde goed in de gaten.

De heer Verweij (CU) wil eerst bekijken hoe het algemeen bestuur te werk gaat bij het nemen van besluiten over tarieven. In het verleden was dat meer een technische exercitie: eerst de begrotingsbehandeling en aan het eind van het jaar een tarief dat daaruit voortvloeide en dat vastgesteld werd. Nu ligt er een begrotingswijziging voor en een minder technische exercitie, omdat er een discussie is over de koers en over hoe het met de reserves gaat en over waar het bestuur naartoe wil. Vijf jaar terug was het gebruikelijk om bij de voorjaarsnota een meerjarendoorkijk aan te treffen met daarin de ontwikkeling van de kosten en de tarieven. Dan volgde er een gesprek of het de goede kant opging. Vorig jaar had hij met anderen een amendement ingediend op de voorgestelde tarieven, omdat hij de indruk had dat het met sommige reserves niet goed ging. Dat is toen niet aangenomen, ondanks dat er zwaar weer op komst was. Bij de laatste begrotingsbehandeling had hij gevraagd om meer inzicht in het meerjarenperspectief. Dat ligt nu voor in de 'nota Reserves en voorzieningen'. Daarvoor geeft hij het college een compliment. Hij denkt dat het college een ander voorstel op tafel had gelegd, als het deze exercitie eerder had gemaakt, en dat ook de auditcommissie dan een andere reactie had gegeven.

Hij wil dan ook benadrukken dat het algemeen bestuur zicht moet hebben op het meerjarenperspectief en op de ontwikkeling van kosten, reserves en tarieven. Daarom dient hij een motie in.

Motie nummer 6, 'Zicht op de tariefsontwikkeling' wordt ingediend door de heer Verweij (CU)

Het dictum van motie 6 luidt:

Draagt het college op:

- om jaarlijks bij de VJN - binnen de afgesproken kaders - een indicatief overzicht te leveren van de beoogde kostenontwikkeling, de tarieven en de reserves, voor de komende 5 jaar;
- en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter leest het dictum voor van motie 6 en constateert dat die deel uitmaakt van de beraadslagingen.

De heer Verweij (CU) gaat verder met een punt dat in de commissievergadering is blijven liggen: het gaat steeds over cijfers, maar het gaat uiteindelijk over mensen. Daarom wil hij ook zeggen dat de melkprijs, wat hem betreft, best wel omhoog mag en dat iedereen heel weinig betaalt voor de producten die men consumeert. Hij heeft er al eerder voor gepleit dat agrariërs voor al het werk dat zij in het waterbeheer uitvoeren, een vergoeding krijgen. Nu echter gaat het over belastingheffing en dat is een puur zakelijke aangelegenheid. Er zijn afspraken gemaakt over de manier waarop de kosten verdeeld worden. Daar moet ieder zich ook aan houden.

Vroeger vloeiden uit de begroting automatisch de tarieven voort. Nu is er een bijstelling voorgesteld. Wie naar de begrotingswijziging kijkt, zal het verschil zien ten opzichte van het automatisme. Het college stelt voor het tarief voor Gebouwd 1 euro extra te verhogen en dat voor ingezetenen met 20 cent te minderen (dat laatste was volgens spreker niet nodig geweest). Daardoor wordt bij de categorie Gebouwd 1,7 miljoen euro extra opgehaald, terwijl dat nu net de enige categorie is die over een gigantische reserve beschikt van 4 miljoen euro. Hij vraagt het college dat eens uit te leggen.

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

Hij maakt zich zorgen over de langetermijnontwikkeling van de reserves. Het bestuur had in de vorige algemene vergadering afgesproken dat alle reserves op orde moesten komen en dat in 2023 de bandbreedte voor het totaal tussen +5% en +10% moet liggen. Zelf vindt hij dat dat ook geldt voor elke categorie apart. Anders zou de ene categorie veel meer geld in reserve kunnen houden dan de andere. Dat er tijdelijk een afwijking tussen -20% en +20% mogelijk is, betekent dat daarmee tariefschommelingen zijn op te vangen. Hij wil dan ook bij elke categorie apart de tariefontwikkeling kunnen bekijken, hoewel hij niet alle categorieën over één kam wil scheren. Het streven om over drie jaar kostendekkend te zijn, vindt hij een loffelijk streven. Bij de ene categorie kan dat wat langer duren dan bij een andere, waar de reserves al zijn uitgeput. Het vooruitschuiven van de problemen vindt hij echter zeer onverstandig. Uit de cijfers blijkt dat enkele reserves zozeer in de min terecht zullen komen, dat de komende jaren de tarieven – ook na het kostendekkend worden – fors door moeten stijgen om de reserves weer op orde te krijgen. De kaders van de 'nota Reserves en voorzieningen' zijn harde kaders. Als het bestuur besluit de tarieven niet snel naar een kostendekkend niveau te brengen, schuift het dit probleem door naar de komende jaren. De pijn wordt dan alleen maar erger. Hij zou het tarief in 2018 het liefst met 20% verhogen en in 2019, een verkiezingsjaar, helemaal niet. Anderen willen blijkbaar in het verkiezingsjaar op de blaren zitten.

Ten slotte wil hij in reactie op het amendement van LNE aan die fractie vragen of zij zelf heeft gekeken naar de consequenties van haar voorstel voor de reserves over een of twee jaar, en naar de consequenties voor het tarief voor Ongebouwd over zes jaar.

De heer Woittiez (VVD) is benieuwd naar hoe de vergadering zich gaat ontwikkelen in het licht van het amendement van een van de coalitiepartijen. Hij spreekt van fase 1. Zijn fractie neigt ertoe mee te gaan met het amendement, maar wil eerst nog helderheid over enkele punten. Die neiging is er omdat ze de laatste tijd vaak het idee gekregen heeft dat er almaar gestapeld werd: geen nieuw beleid in plaats van oud beleid, maar erbovenop. Waar het binnenlands bestuur aangeeft dat de gemiddelde stijging bij de waterschappen keurig op het CBS-inflationiveau van 1,4 zit, wordt hier een eigen inflationiveau gekozen dat daarboven zit. De VVD krijgt steeds het idee; "Het kan, dus doe het maar." Het LNE-amendement zou voor het eerst in deze bestuursperiode een remweg inzetten. Dus niet: "Het kan," maar: "Zullen we eens wat matigen?" De fractie neigt ertoe daarin mee te gaan, omdat dat voor het eerst matiging betekent, maar zij is niet voor het Amerikaanse "Kill the beast", maar meer van: "Zullen we proberen de burgers en de bedrijven ruimte te geven en niet alles door de overheden te laten doen."

Daarvoor wil hij ten eerste graag van de portefeuillehouder Financiën de garantie horen, dat een vertraging op de inkomsten ook een vertraging betekent bij het opbouwen van de reserve dan wel van de uitgaven. Die vermindering van de uitgaven zou dan ook de agrariërs kunnen treffen. Ten tweede wil hij de waarborg dat bij aannemen van dit amendement de lichte afname in de stijging van de tarieven niet een afwenteling op de ingezetenen betekent, nu niet en ook niet op langere termijn. Dat zou zijn fractie niet willen.

De heer Van der Kruk (PvdD) steunt het collegevoorstel, omdat zijn fractie denkt dat de driejarige periode een evenwicht biedt tussen de gemaakte afspraken en de ingebouwde zekerheid dat de juiste reserves worden bereikt, ook bij Ongebouwd. Het amendement krijgt dus geen steun.

De motie van de CU vindt hij sympathiek. Meer informatie is altijd welkom. Een periode van vijf jaar vindt hij wel ver vooruit. Ook in de stukken wordt gepoogd vijf jaar vooruit te kijken. Tegelijk is er een afspraak dat er elke twee jaar een herijking zal zijn van de kostentoedelingspercentages, wat betekent dat men soms twee herijkingen vooruit moet kijken. Gezien de verschillende waarderingsgrondslagen kan dat nog wel eens problematisch worden om zoveel onzekerheid in cijfers vast te leggen.

Daarnaast steunt hij het idee van de CU om nog eens fundamenteel naar het belastingstelsel te kijken. Hij pleit ervoor om via fiscaliteit meer te gaan sturen op duurzaamheid en gewenst gedrag, juist om te voorkomen dat er te veel gesteggel komt over tarieven van 9% of 11%, waarbij het doel uit beeld raakt. Het verschil tussen de cijfertjes is niet zo groot en er is bovendien geen rekening gehouden met inflatie.

Mevrouw Leenders (WN) dankt de portefeuillehouder voor het beantwoorden van alle vragen uit de commissie. Ze vraagt nog wel aandacht voor de correctie van 6% naar 10% voor foutmeldingen, wat de mensen betreft die wel of niet betalen. De oorzaken zijn nog steeds niet goed bekend. Zijn de demografische gegevens juist of zijn er meer eenpersoonshuishoudens?

Het college heeft een goed voorstel gedaan, dat al meer keren besproken is en dat stevig is ingekaderd. Scenario 3 is goed te dragen voor alle groepen en geeft een consistente en prudente lijn weer. Het LNE-amendement pleit voor een verlaging tot onder de magische grens van 10%. Vorig jaar was er voor Ongebouwd al een verlaging, en toen was al duidelijk dat er later wat bij moest. Zou daar draagvlak voor zijn? Haar fractie is niet voor dit amendement, omdat de

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

bijgeleverde overwegingen ingaan op allerlei kosten die ertoe hebben bijgedragen dat er nu een verhoging aan de gang is. Die zat al enkele jaren in de pen en dat ligt aan alle kosten van het waterschap en niet alleen aan zaken als duurzaamheid of bodemdaling. Ze mist een heldere uiteenzetting wat het amendement betekent voor de kaders van het voorstel, voor de andere groepen en voor de reserves. Ze mist ook een visie op wat er over drie jaar moet gebeuren. Dan zouden allen een gelijk speelveld bereiken, vanwaar het waterschap zou kunnen zien hoe het de totale reserves op orde kon brengen, tussen 0% en 5%. Met aanneming van het amendement zou het bestuur dit mechanisme loslaten en in 2020 moeten improviseren om een goede oplossing te vinden. Wie dan regeert, die dan bepaalt. Akkoord gaan met het voorstel is een duidelijk statement en een compliment voor de portefeuillehouder, die het aangedurfd heeft deze inhaalslag te vertalen, met het bestuur te bespreken en uit te werken in verschillende scenario's.

De motie van de heer Verweij kan ze steunen. Als het bestuur op de hoogte wil blijven van de ontwikkelingen, zodat het weet of uitkomt wat het zich had voorgesteld, is een regelmatige rapportage noodzakelijk. Wat Water natuurlijk betreft, mag het college deze motie overnemen.

De heer A.E. Jansen (AWP) kan zich aansluiten bij de vragen van de CU en steunt ook de motie. Hij is tegen het amendement van LNE. Hij stemt in met de argumenten die door WN naar voren zijn gebracht. Dat is al voldoende. Wel wil hij de portefeuillehouder nog vragen of de voorgestelde tariefverhoging van 11% voor Ongebouwd redelijk is. Hij stelt die vraag met opzet zo, omdat hij in de commissie gevraagd had of het redelijk was dat grote groepen mensen in de stad Utrecht een stijging van de WOZ hebben van meer dan 30%, terwijl het waterschap rekening houdt met een gemiddelde stijging van 6%. Daar zijn dus mensen die meer dan 24% moeten bijbetalen. Het antwoord daarop was dat men dat redelijk vond.

De heer De Roos (CDA) wil het college en in het bijzonder de portefeuillehouder danken voor de in de commissie ingediende voorstellen. Die zijn keurig uitgewerkt, wat hij niet verrassend vond, want hij kent de heer De Jong als een bekwaam en deskundig bestuurder, die aanvoelt wat er in het algemeen bestuur leeft. Zijn fractie is positief over het ingediende amendement, maar hij wacht de reactie van het college af. Bij een verhoging van 11% kan men immers niet spreken van een gelijkmatige verhoging.

De heer Woittiez (VVD) vraagt of er nog sprake is van monisme.

De voorzitter beaamt dat.

De heer Woittiez (VVD) vraagt daarop of de CDA-fractie de portefeuillehouder Financiën ook meeneemt.

De heer De Roos (CDA) ontkent dat. De fractie kent de heer De Jong wel als een bekwaam bestuurder, die aanvoelt wat er in het bestuur leeft.

De voorzitter maakt duidelijk dat de portefeuillehouder namens het college spreekt.

De heer De Roos (CDA) heeft ook de indruk dat binnen een paar jaar de WOZ-waardes opnieuw worden vastgesteld. Op een drastische verhoging nu zouden over een tijd nieuwe schommelingen volgen, zoals nu gebeurt bij Ongebouwd. Waarschijnlijk is dat nu niet nodig. Een moment voor aandacht zal een nieuwe kostentoedeling zijn. Daarom wacht hij de reactie van het college af, zowel op het amendement als op de motie.

De heer Verkaik (W@I) wil ook de reacties van college en indieners afwachten. Hij ziet de vaststelling van de tarieven toch vooral als een uitwerking van de aangenomen begroting. Het is niet nodig de begroting weer geheel over te doen.

De heer Van Os (SGP) heeft ook complimenten voor het college en de heer De Jong, dat ze komen met een aantal scenario's, met een voorkeur voor scenario 3. Dat doet recht aan de gelijkmatige tariefontwikkeling en het op orde brengen van de reserve. Hij spreekt van een goed voorstel, maar voelt ook wat voor het standpunt van LNE om die stap voor Ongebouwd niet te fors te maken, maar wel over zes jaar op de gewenste reserve uit te komen. Hij is benieuwd wat de heer De Jong op de vragen van de VVD te zeggen heeft.

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

De heer Van Bork (PvdA) herinnert eraan dat zijn fractie al tijdens de commissievergadering complimenten heeft uitgedeeld voor dit voorstel. Het voldoet aan de matige tariefstijging die ooit in het coalitieakkoord is afgesproken. Het streeft naar kostendekkendheid met een ontspannen scenario om daarnaartoe te werken. Hij is wel gevoelig voor die psychologische grens van 10%. Als de stijging daaronder blijft, is dat in geld uitgedrukt misschien niet eens zo veel, maar hij is wel benieuwd naar het oordeel van de hoogheemraad over wat dat betekent voor scenario 3. De PvdA staat sympathiek tegenover de motie van de CU. Het is altijd goed om te weten hoe de zaken uitpakken.

Beantwoording

De heer De Jong dankt het bestuur voor ieders inbreng. Hij heeft waardering voor de beschouwing van de heer Verweij over de vroegere technische operatie om na de begroting tot de tarieven te komen. Dat ging altijd redelijk gelijkmatig. Nu zijn er bijzondere omstandigheden waardoor de gelijkmatige tariefontwikkeling en de kostendekkendheid moeilijk binnen de grenzen van de 'nota Reserves en voorzieningen' te houden zijn. Er ligt een uitspraak van de Hoge Raad over 'Natuur', die een onbalans realiseerde en kortgeleden werd die onbalans nog groter door de kostentoedelingsverordening. Daarom heeft het college deze kwestie weer in het bestuur aangekaart. Er waren wel uitgangspunten, zoals gelijkmatigheid, maar is 10% stijging nog wel gelijkmatig? Het college denkt dat niet in één keer op te kunnen lossen en heeft ervoor gekozen om dit vraagstuk vanuit enige heldere uitgangspunten in een meerjarig perspectief op te lossen. Het bestuur stelt nu de tarieven van 2018 vast, maar met een blik op de kaders voor de komende jaren. Het bestuur had het college bij de voorjaarsnota al gevraagd om niet één dichtgetimmerd standpunt te presenteren, maar enkele scenario's te schetsen. Daarom kwam het college ook met verschillende mogelijkheden naar de commissie, die uitgebreid over allerlei aspecten gediscussieerd heeft. De commissie had nog enkele vragen en miste ook nog een scenario en bepaalde aspecten. De analyses waren vanuit een meerjarig kader gemaakt met een aantal vaste uitgangspunten, in aannames vastgelegd. Daarbij is nog de verwachting toegevoegd dat de kosten de komende jaren nog licht zouden stijgen. De vergadering kan het resultaat terugvinden in bijlage 6. Vandaag ligt er een amendement van LNE en een motie van de CU. Het amendement schetst op basis van de scenario's een variant tussen het aanvullende scenario van vier jaar en het collegevoorstel, die uitkomt op een tariefverhoging van 9,5%. Daar zijn nu al vragen over gesteld, het scherpst door de heer Woittiez, hoe het college daarover dacht. Volgens spreker is het amendement niet bedoeld als vertraging van de uitgaven – die zijn vastgelegd in de begroting –, maar als reductie tot onder de 10% van de kosten voor alle partijen in de categorie Ongebouwd. Hij hecht er dan wel aan van de indieners te horen dat zij het eens zijn dat in de jaren 4, 5 en 6 de gemiste inkomsten uit de eerste drie jaren extra worden binnengehaald. Op zich kan dat, want Ongebouwd is dan meer dan kostendekkend.

De heer Woittiez (VVD) begrijpt dat er alleen maar een effect zal zijn op de snelheid van de reserveopbouw.

De heer De Jong antwoordt dat het amendement gaat over de inkomsten. De reserve Ongebouwd zal in de eerste jaren nog wat meer zakken. Daarna wordt het tekort weer langzaam opgevuld. Als dempen van ambities het doel is, kan de heer Woittiez dat te berde brengen bij de voorjaarsnota. Overigens zijn er bij de Begroting 2018 vanuit de ambtelijke organisatie voorstellen gedaan, waarbij 'oud voor nieuw' is toegepast: middelen uit de bestaande begroting zijn vrijgemaakt om nieuw beleid mogelijk te maken. Daar gebeurt wat de heer Woittiez wil bepleiten.

De heer Verweij (CU) merkt op dat volgens zijn gegevens aanvaarding van het amendement ertoe leidt dat over drie jaar de reserve Ongebouwd 47,5% tekortkomt. Voor de totale egalisereserve over twee jaar betekent dat een tekort van ruim 300.000 euro, dik onder de afgesproken bandbreedte. In dat geval zullen andere categorieën meer geld moeten opbrengen om te voldoen aan de afgesproken kaders.

De heer De Jong heeft bij deze cijfers wel enige kanttekeningen. De heer Verweij hanteert hier andere uitgangspunten dan het college, maar als het zijn bedoeling is te wijzen op het feit dat hier een probleem ligt waarop het college een antwoord moet geven, dan heeft hij gelijk. Het is nu zaak om samen met het bestuur de juiste balans te vinden tussen wat kan, wat verantwoord is en wat het probleem uiteindelijk oplost. Het is inderdaad zaak dit probleem in de komende jaren op te lossen. Anders dan vroeger kan het waterschap niet meer bogen op grote egalisereserves, maar nu is geen enkele categorie – ook Gebouwd niet – kostendekkend. De exploitatie wordt nog steeds gesubsidieerd uit de egalisereserves. Spreker hoopt over twee, drie jaar voor alle categorieën kostendekkend te zijn. Dan brengt het jaar waarin de kosten gemaakt worden, ook de belastingen voor die uitgaven op. Dan wordt het belang van de egalisereserves minder. Er zullen altijd nog wel wat pieken en dalen voorkomen, maar niet meer zo groot als de afgelopen jaren.

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

Of er een garantie is dat een lichte afname niet wordt afgewenteld op de ingezetenen, wil hij graag bevestigen. Dat is uitgangspunt van het beleid. Er zijn waterschappen die een structurele kruissubsidiëring kennen, waarbij de ene categorie een ander kan helpen. Het college heeft al vastgesteld dat er binnen het bestuur geen draagvlak is voor dergelijke operaties. Als portefeuillehouder Financiën zal hij zelf er streng op toezien dat zoiets niet gebeurt. Hij hoopt dat dat voldoende garantie is.

Op de vraag van de heer Verweij waarom voor Gebouwd een verhoging wordt voorgesteld, terwijl dat juist de categorie is met de grootste reserve, geeft de portefeuillehouder het volgende antwoord. Het uitgangspunt is dat alle categorieën in drie jaar tijd kostendekkend proberen te zijn, ook Gebouwd. Daarom is bij die categorie voor deze percentages gekozen. Een iets meer gedifferentieerde benadering per categorie is goed mogelijk, zoals nu door LNE wordt aangedragen. Hij ziet dat echter liever gebeuren als ook echt alle andere zaken in beeld zijn: bij de voorjaarsnota.

Wat de motie van de heer Verweij betreft, de cijfers in diens berekeningen kloppen vrijwel met die van de ambtenaren. Ze gaven ook een instructief beeld van wat er gebeurt. Nu er een nieuwe 'nota Reserves en voorzieningen' is met heldere, ook meerjarige kaders, is hij geneigd die motie over te nemen, zij het dat hij dat natuurlijk eerst moet overleggen met het hele college. De motie komt heel dicht in de buurt van wat het college met het bestuur wil bespreken.

Hij is het eens met de heer Van der Kruk dat er altijd onzekerheden zijn als men naar de toekomst kijkt, maar hij wil enkele uitgangspunten vasthouden en van daaruit ceteris paribus enkele scenario's ontwikkelen. Er kan natuurlijk altijd iets gebeuren met de zaken die men gelijk wil houden. Daar moet men tijdig op anticiperen, maar dat laat onverlet dat het verstandig is om naar de toekomst te kijken en vanuit de aannames een beeld te schetsen van welke kant men opgaat. Stimulering van duurzaamheid en gewenst gedrag via de fiscaliteit is een opgave voor de commissie Klamers. Er is al een mededeling van Bestuurszaken geweest. Daar wil hij bij de mededelingen op terugkomen.

Hij wijst mevrouw Leenders erop dat bedrijven vaak achteraf een aanslag krijgen op basis van de in een jaar gebruikte hoeveelheid water. Dat gebeurt op basis van een schatting die te hoog (of te laag) kan zijn. Dan volgt een bezwaarschrift. Dat heeft niets te maken met het beleid met betrekking tot bezwaarschriften. De BghU heeft als beleid dat bezwaarschriften zo veel mogelijk te voorkomen. Dit soort situaties is niet te vermijden en het advies daarbij is dit in de maatstaven te verwerken.

De heer Reerink (PvdA) doet de suggestie het systeem iets bij te stellen en bezwaarschriften en correctieaanvragen te onderscheiden. Een correctieaanvraag is dan voor iemand die verandering van het bedrag vraagt, omdat de omstandigheden veranderd zijn. Dat levert een zuiverder beeld op van wat er aan de hand is.

De heer De Jong dankt voor de opmerking. Hij zal die binnen het overleg bespreken.

De vraag van mevrouw Leenders wat LNE na drie jaar gaat doen om snel de tekorten aan te vullen, heeft hij al doorspeeld naar die fractie. Hij wacht af wat LNE zelf in de tweede termijn daarover zal zeggen.

De heer Woittiez (VVD) vraagt zich af of de heer De Jong het amendement nu aanraadt of afwijst.

De heer De Jong zegt dat hij nog niet klaar is. Het zal voor het college helder moeten zijn dat wat in de eerste tijd wordt gematigd, in de jaren daarna weer wordt opgebracht, zodat alles binnen de 'nota Reserves en voorzieningen' blijft.

Hij zegt op de vraag van de heer A.E. Jansen of 11% redelijk is, dat dat percentage is ontstaan om het bestuur een scenario te kunnen voorleggen, waarin binnen drie jaar voor die categorie kostendekkendheid zou zijn bereikt. Het college heeft gekeken wat de effecten van scenario's zouden zijn. Het voorgestelde scenario paste het best in de balans van de nota. Of 11% redelijk is? Hij vindt tariefverhoging met 9,5% of 11% beide fors, maar het moet toch een keer worden opgebracht. Koppeling aan de commissiediscussie over stedelijk gebied en de ontwikkeling van de WOZ gaat niet op: in de fiscaliteit zit een methodiek waarbij de gemiddelde WOZ-waarde bepalend is voor de manier waarop dat vertaald wordt in de tarieven. Als het waterschap op 5% of 6% verhoging uitkomt, kan men ook horen over huizen die veel meer waard worden. In de fiscaliteit van het waterschap is het niet mogelijk dat soort individuele gevallen te verwerken in de belastingheffing.

De heer De Roos wordt bedankt voor zijn zorgvuldige observatie van collegeleden. De punten die hij noemde herkent de spreker wel. De kostentoedelingsverordening komt er inderdaad aan.

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

De heren Verkaik, Van Os en Reerink sloten zich bij vorige sprekers aan. Hij herhaalt dat hij nog wacht op de tweede termijn van LNE. Hij is nog niet toe aan een definitief standpunt. Er is waarschijnlijk nog een schorsing nodig om dat goed te kunnen formuleren.

Tweede termijn

De heer De Beaufort (LNE) erkent dat hij in de eerste termijn wat vlotjes over het hele voorstel is heengegaan, zodat hij de hoogheemraad nog niet bedankt heeft voor de wijze van het in elkaar zetten van het voorstel en de behandeling daarvan. Dat doet hij nu en via hem ook in de richting van de ambtenaren.

Zijn fractie staat positief tegenover de motie van de heer Verweij.

Dan komt hij terug op een van zijn hoofdpunten en wel zeer nadrukkelijk: Ongebouwd moet en zal zelf de financiële gevolgen van het vertragen van de verhoging dragen. Dat moet het zelf opbrengen. Vandaar dat ook de hele constructie van bewoordingen in het amendement zijn opgenomen. Er is geen intentie om Gebouwd of wie dan ook daarvoor te laten opdraaien. Dat hoopt hij nu duidelijk gezegd te hebben. Het gaat erom dat het geld dat op een hoeve verdiend moet worden, zo voor waterschapslasten wordt afgedragen dat dat in de geleidelijkheid meekan en niet in te forse stappen. Het betekent ook dat na die drie jaar extra betaald wordt voor de versterking van de reservepositie. De fractie realiseert zich dat dan de verhoging misschien 6% zal zijn in plaats van 3% of 4%.

Hij wil ook nog de heer Woittiez duidelijk maken dat het LNE-voorstel geenszins een accent zet op een vertraging, maar dat het gewoon gaat om de nakoming van wat is afgesproken. Voor mogelijke bezuinigingen of vertraging van uitgaven is de voorjaarsnota en de discussie daarbij het goede moment. Dan kan de heer Woittiez op goede wijze rekenen op LNE. Hier laat hij het voorlopig bij. Anderen kunnen hierop terugkomen, want die hebben zeker ook iets over dit zware onderwerp te zeggen. De manier waarop het college alles in daden weet om te zetten, verdient de lof van allen.

De heer Verweij (CU) is blij met alle steun voor zijn motie en hij zou het heel fijn vinden als het college na beraad de motie zou willen overnemen.

Volgens het collegevoorstel zal het tarief voor Ongebouwd in 2018 stijgen met 11% en de twee jaren daarna met tweemaal 9,5%, met inflatiecorrectie daar nog bij. Dat is dus drie jaren een stevige verhoging om de reserve niet verder te laten zakken. Na die drie jaar is Ongebouwd dan kostendekkend. Als het bestuur vorig jaar het voorstel had overgenomen om het tarief op te trekken naar € 80,03, dan had het nu enkele jaren met een verhoging van 6% kunnen volstaan. Vorig jaar is er juist gekozen voor een verlaging, ondanks de waarschuwing dat het jaar daarna wel eens een stijging van 17,5% nodig kon zijn. Het collegevoorstel heeft niet genoeg aan drie jaar achtereen een stijging met 9,5%. Dat zou zes jaar lang moeten gebeuren en zou een volgend bestuur opzadelen met de keuze om het tarief vier jaar lang met 9,5% of 10% te laten stijgen. Aan het eind van de periode zit Ongebouwd dan op -10%, wat tot een tarief leidt van 130 euro per hectare om het gat te dichten. Al eerder zal er een probleem zijn: vóór de herziening van de kostentoedeling zal bij het collegevoorstel zoveel geld uit de reserve verdwijnen, dat de totale reserve van Gebouwd, Ingezetenen en Ongebouwd fors in de min zal duiken. Dat is tegen de afspraken. Hij heeft begrepen dat egaliseriereserves per definitie positief moeten zijn. Anders valt er niets te dempen. Hij is van mening dat het collegevoorstel strijdig is met de kaders die college en bestuur samen hebben afgesproken.

De heer Woittiez (VVD) vraagt aan de heer Verweij of de ingezetenen op termijn wel een risico lopen.

De heer Verweij (CU) wil zeggen dat op het moment dat één van de reserves zover in de min gaat, de andere reserves dat moeten kunnen compenseren. Als dat niet de bedoeling is, zal het tarief Ongebouwd volgend jaar fors omhoog moeten (16% of 17%), of een van de andere categorieën moet veel meer geld binnenhalen. Hij kan niet voorzien welke keuze het wordt, maar hij voorziet wel dat de totale reservesom over twee jaar een probleem wordt.

De heer Woittiez (VVD) heeft lof over voor de inbreng van de portefeuillehouder, die met ambtelijke ondersteuning enkele stukken heeft geleverd en vragen uitgebreid beantwoord. Hij weet hoe die met zijn prudent beleid erin staat. Hij vindt het ook mooi om te zien dat het hele bestuur de basis voor dat beleid omarmt. Ook het amendement van LNE geeft aan dat ook bij die fractie het beleid als zodanig niet ter discussie staat, maar dat het veeleer gaat over fasering en temporisering van de tariefstelling. Tijdens de voorjaarsnota zal hij weer met de heer De Beaufort in gesprek komen over het evenwicht tussen inkomsten en uitgaven. De vraag hoe het college over het amendement denkt, blijft nog open, maar dat hoopt hij straks van de heer De Jong te horen.

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

Mevrouw Leenders (WN) vraagt aan LNE hoe die garandeert dat over drie of meer jaar de 200.000 euro aan gederfde inkomsten alsnog worden binnengehaald. Is die uitgesproken intentie ook waar te maken?

De heer De Beaufort (LNE) antwoordt dat zijn fractie heeft gesproken met de achterban en daar heeft verteld dat er enkele malen een verhoging aan zou komen. Het bestuur mag aannemen dat nieuwe bestuursleden van de huidige de boodschap mee zullen krijgen dat deze punten door LNE zijn goedgekeurd en dat ze zich daaraan hebben te houden. Hij kan het niet garanderen. Daar heeft mevrouw Leenders gelijk in.

De heer A. E. Jansen (AWP) begrijpt uit de bewoordingen van de portefeuillehouder dat die een verhoging in de stad niet meer redelijk vindt en de manier van werken verdedigt die in deze vergadering wordt voorgestaan. Hij hoopt dat de heer De Jong dat ook vasthoudt.

De heer Verkaik (W@I) zou zich wel willen uitspreken over amendement en motie, maar hij meent toch voor beide zaken het antwoord van het college te moeten afwachten. Hij vermoedt dat het college in elk geval welwillend tegenover de motie staat.

De heer Van Os (SGP) heeft al gezegd dat hij het amendement wilde steunen, maar hij was ook benieuwd naar het antwoord op de vragen van de VVD. Van LNE heeft hij begrepen dat die garandeert dat de categorie Ongebouwd de lasten zeker gaat opbrengen.

Mevrouw Leenders (WN) hoort de heer Van Os spreken over een garantie. De slotconclusie van LNE was echter dat ze niets kan garanderen, dat ze enkel van de intentie had gesproken.

De heer De Beaufort (LNE) meent dat anderen die garantie niet kunnen geven.

De heer Van Bork (PvdA) wil de heer De Beaufort vragen of diens uitspraak dat Ongebouwd de gevolgen van de verhoging zelf moet dragen en na drie jaar extra moet betalen, ergens in het amendement expliciet vermeld staat. Natuurlijk kan niemand een garantie geven, maar een in een document uitgesproken intentie is toch een betere uitspraak dan alleen een belofte van een fractievoorzitter.

De voorzitter merkt op dat ook in een amendement alleen de besluitvorming telt en die staat in het dictum.

De heer De Beaufort (LNE) stelt dat zo'n toezegging wel in het amendement staat, en wel bij de overwegingen: "Dat ongeacht het tempo van doorvoeren van de verhoging de noodzakelijke belastinginkomsten geheel door de belastingcategorie 'ongebouwd' zal worden opgebracht." Alle plussen en minnen behoren daarin berekend en meegenomen te worden.

De heer De Jong heeft de behoefte om nog te reageren op de inbreng vanuit LNE. Hij beschouwt die als een zwaar politiek commitment op de lijn die het college heeft neergezet. In de overwegingen worden de nota Reserves en voorzieningen en de kaders binnen de zes jaar genoemd, maar de heer De Beaufort heeft duidelijk gemaakt dat er een extra tariefverhoging is in de jaren 4, 5 en 6. Dat zal men ook altijd kunnen terugvinden in de notulen. Het zal voor het college ook een opdracht zijn dit te uit te werken in de meerjarendiscussies die volgen. Daar kan het bestuur hem altijd op aanspreken. Mocht het bestuur dit amendement aannemen, dan hoort die garantie er ook bij.

De beschouwingen van de heer Verweij over LNE en de financiële effecten heeft hij ook op schrift gezien. Daar zitten enkele uitgangspunten in die hij nog nader wil bekijken. Hij komt hierop nog terug. Wel kan hij al zeggen dat de heer Verweij de ene kant van het spectrum aan mogelijkheden heeft gekozen en dat in het voorstel de andere kant zit. Hij durft niet voor zijn rekening te nemen dat hier strijdigheid met de nota Reserves en voorzieningen is. Mocht dat wel zo zijn, dan moet dat worden aangepast.

De heer Verweij (CU) merkt op dat het voorgestelde besluit alleen het tarief voor het komende jaar betreft. Daar is niets mis mee, Het tarief had nog lager kunnen zijn, maar hij wil erop wijzen dat wie een jaar verder kijkt, ziet tegen de grenzen aan te lopen en zo te moeten corrigeren dat niemand in het bestuur daar blij van wordt. De vraag is of het waterschap nu de pijn neemt en later hopelijk wat meer speelruimte vindt, of schuift het dit probleem voor zich uit en zet daarmee het volgende bestuur voor het blok? Hij meent dat het huidige bestuur verantwoordelijk is voor prudente financiën en het volgende bestuur niet kan opzadelen met zo'n probleem.

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

De heer De Jong kan aansluiten bij wat de heer Woittiez zei, dat hier een breed gedragen overeenstemming is over de onderliggers van het financieel beleid. Allen hebben afgesproken de hete aardappel die hier ligt, te zullen afkoelen. Over enkele jaren ligt er een prudent financieel beleid, ook wat de reserves aangaat.

De heer Woittiez (VVD) wil graag het huidige standpunt van de heer De Jong weten over het amendement. Gaat hij daarachter staan?

De heer De Jong zegt dat hij het voorstel van LNE nu heeft beoordeeld tegen de achtergrond van de kaders waaraan hij keihard wil vasthouden. Met de gedane toezegging worden de kaders van de nota Reserves en voorzieningen gehonoreerd: binnen zes jaar is de reserve op orde. LNE zegt toe daarvoor de tariefverhoging aan te nemen. Verder zijn er allerlei overwegingen gedeeld. De heer Verweij en mevrouw Leenders hebben kanttekeningen gemaakt. Is het verantwoord 9,5% verhoging te accepteren of moet het 11% blijven? Daarover wil hij tijdens een schorsing overleggen met de collegeleden. Voorstel en amendement passen beide binnen de kaders, maar die beschouwingen steken wel. Voorafgaand aan de besluitvorming zal het college hierover en standpunt bekendmaken.

De voorzitter belooft dat hij na de schorsing voor dit punt ruimte zal maken voor een derde termijn. Daarmee sluit hij dit punt voorlopig af.

3.2 Duurzaamheidsagenda deel 2: programma

Eerste termijn

De heer Bruggink (LNE) noemt, zoals zijn fractie in de commissie al deed, het stuk positief en zakelijk benaderd. Het is natuurlijk nog niet duidelijk hoe alles zal verlopen, maar dit is een heel goede insteek. De businesscases worden uitgewerkt. Al met al is dit een goed voorstel.

De heer Reerink (PvdA) dankt voor aanvullingen in het stuk, maar zijn fractie mist nog een aantal punten. Zo is er de suggestie gedaan om al na te denken over concentratie van de slibvergisting in Nieuwegein, zodat het waterschap zelf die credits kan scoren, maar daar heeft hij nog geen antwoord op gekregen. Datzelfde geldt voor de toezegging om voor het poortgebouw de thermische warmte van het rioolwater te gebruiken, in plaats van koude-warmteopslag. Daarnaast is de aandacht voor de nieuwe stoffen (onder andere medicijnresten), zoals neergelegd in schema 2 gering. Daar wordt niets duidelijk van de prioritering. Hij wil van het college de toezegging dat punt 7 'Welzijn en gezondheid' wordt aangevuld. Als dat niet gebeurt, wil hij in tweede termijn daarover een amendement indienen.

De heer Travaille (PvdD) meent dat de duurzaamheidsagenda een behoorlijk concreet stuk is geworden met duidelijke keuzes, die passen bij de rol van het waterschap. Hij ziet wat vraagtekens rond windenergie en vraagt zich af wat daarmee gaat gebeuren. Komt er onderzoek, verkenning of iets dergelijks? Daarnaast ziet hij dat de thermische energie afvalwater (TEA) eerst in 2020 wordt uitgewerkt, terwijl dat juist een van de meest belovende en kansrijke technieken zou kunnen zijn. Kan dat niet eerder?

Hij komt nu tot de kern. De afgelopen maanden is vaker aandacht gevraagd voor biodiversiteit en voor de rol van het waterschap daarin. Het thema ecologie en biodiversiteit is belangrijk geworden, en terecht. De biodiversiteit in Nederland en in dit beheergebied neemt af. Het gaat hier niet om grote en zichtbare dieren, maar om vogels, kleine zoogdieren, vissen en insecten. Landelijk ligt de afname van de meeste soorten tussen de 10% en 60%. Het gaat dus slecht daarmee, maar het gaat hier om de rol van het waterschap. Verwijzen naar de provincie of de grondeigenaren is niet voldoende. De rol van het waterschap is nog onduidelijk, hoewel het duidelijk is dat het veel invloed kan uitoefenen, bijvoorbeeld met peilbesluiten. Onderzoek naar biodiversiteit en de rol van het waterschap daarin is een goed initiatief. Een voorstel hiervoor is door andere fracties goed ontvangen. Het moet geen groot onderzoek worden, maar een korte scan die gebruikmaakt van bestaand onderzoek, zo mogelijk met behulp van of door de STOWA. Met de uitkomsten vermeld in een memo kan het waterschap al weten hoe het gesteld is met die biodiversiteit en hoe het daarmee om kan gaan. Met zo'n vertrekpunt kan het waterschap ook beslissen welke rol het voor zichzelf ziet. Daarvoor heeft zijn fractie een motie opgesteld.

Motie nummer 8, 'Scan biodiversiteit en mogelijkheden HDSR' wordt ingediend door de heer Travaille (PvdD) en medeondertekend door de heer Reerink (PvdA).

Het dictum van de motie luidt:

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

Verzoekt het college van dijkgraaf en hoogheemraden om:

- Een scan uit te (laten) voeren, zo mogelijk met of door STOWA, om na te gaan hoe de biodiversiteit zich in ons beheergebied ontwikkelt en welke mogelijkheden we als waterschap kunnen gebruiken om de biodiversiteit te bevorderen.

En gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter leest het dictum voor van motie 7 en constateert dat die deel uitmaakt van de beraadslagingen.

De heer De Roos (CDA) wil als goed rentmeester ook bekend zijn met duurzaamheid. Zijn fractie vindt dat goed verwoord in de teksten. Hij heeft wel enkele opmerkingen. De focus zou wat meer moeten liggen op de CO₂-reductie en de remming van de bodemdaling in het veengebied. Bij de energiehuishouding zou het waterschap niet zijn handen moeten branden aan het plaatsen van windmolens. Dat is niet de core business van het waterschap en een gevaarlijk onderwerp.

Mevrouw Otterman (WN) stelt dat haar fractie blij is met de agenda en vooral ingenomen is met inzet en capaciteit van onder andere een duurzaamheidsmanager. Dat is toch de garantie dat er aandacht komt voor dit onderwerp. Er zijn hier ook kansen, zoals TEA bij de Utrechtse rwzi, vergisting van maaisel. Anders dan het CDA ziet haar fractie wel kansen bij de windmolens. Of het waterschap dat zelf moet doen of aan anderen overlaten, laat ze nog even in het midden. Haar oproep is om maar aan de slag te gaan, ook al valt er nog lang over deze agenda te debatteren. De focus op enkele thema's is belangrijk, maar aandacht voor laaghangend fruit als de catering is toch een zichtbaar onderwerp. Daarnaast is het goed om te kijken wat de markt kan doen. Rijn en IJssel heeft een aanpak waarbij de markt de uitnodiging krijgt om met innovaties te komen.

Mevrouw Varenhorst (VVD) spreekt van een mooi voorstel. Haar fractie ziet uit naar een verdere uitwerking in met name businesscases. Het is een ambitieus stuk met vele doelstellingen, voornemens en maatregelen om het gesprek te voeren tussen waterschap en samenleving, en tussen organisatie en bestuur. Het zal ook de eigen organisatie moeten brengen tot duurzaam handelen. De VVD spreekt liever van maatschappelijke rentabiliteit: het beleid steeds weer kritisch en realistisch bezien vanuit de kerntaken. 'Wat zijn nut en noodzaak?'. 'Wie en wat dienen we ermee?' en 'Wat brengt het ons?'. Het is goed dat de Stichtse Rijnlanden zich in wil zetten voor een betere leefomgeving, voor de huidige en latere generaties. Daarbij zoekt de VVD de balans tussen de drie p's: 'people, planet, profit'. Als men zich niet blind staart op het halen van de klimaatdoelen, maar ook naar de markt kijkt, kan duurzaam beleid ook economische winst op de langere termijn betekenen. Focus ligt dan bij innovatieve oplossingen door of samen met de markt, die zijn tijd vaak al ver vooruit is. Het belangrijkste thema op de duurzaamheidsagenda is misschien wel het terugwinnen van grondstoffen. Terugwinning levert niet alleen besparing op, maar is ook een realistische en doeltreffende vorm van maatschappelijke rentabiliteit. Het waterschap kan door zelf alternatieven te vinden besparen op de kostende uitstoot en het afval. 'Proven technologies' en rwzi's zijn er ook al. Haar fractie zou hieraan prioriteit willen geven als het meest rendabele maatschappelijke thema van de duurzaamheidsagenda.

De heer Travaille (PvdD) vraagt wat maatschappelijke rentabiliteit betekent: wat de maatschappij belangrijk vindt of financieel gewin?

Mevrouw Varenhorst (VVD) antwoordt dat het een combinatie van beide is. Een maatregel moet niet alleen goed voor iedereen zijn, maar er moet ook een goed economisch plan onder liggen.

De Stichtse Rijnlanden heeft bij het project versterking Lekdijk de ruimtelijke kwaliteit als topambitie gemarkeerd. Haar fractie vraagt zich af hoe dit onderwerp zich verhoudt tot de duurzaamheidsagenda. In een eerdere reactie heeft de portefeuillehouder gezegd dat ruimtelijke kwaliteit wel wat mag kosten. Voor haar klinkt dat vaag en ze wil weten wat precies de kosten van die ruimtelijke kwaliteit rechtvaardigt. Hoe moet ze ruimtelijke kwaliteit zien? Kan die – zoals eerder gesteld werd – het draagvlak voor de ingreep vergroten? Veronderstel dat bij de Lekdijk in Amerongen een park wordt meegekoppeld. Bij wie wordt dan het draagvlak vergroot? Bij de bewoners aan de dijk of de inwoners van het dorp zelf, die merendeels in de richting van de berg wonen? De fractie meent dat versterking van de dijk noodzakelijk is vanuit de kerntaak veiligheid en dat de burger een veilige dijk prefereert boven de topambitie van het waterschap om het draagvlak voor het werk aan de dijk te vergroten. Ze wil ervoor waken dat extracurriculaire bezigheden in het kader van de ruimtelijke kwaliteit onder de noemer 'meekoppelkansen' begrotingstechnisch de pan uit rijzen. Juist op het thema duurzaamheid of maatschappelijke rentabiliteit dienen keuzes te worden gemaakt. De fractie gelooft in nieuw beleid voor oud beleid; de burger is geen bodemloze put waaruit emmers vol gehaald kunnen worden. Verhoging van de tarieven is niet de enige manier om de doelen te halen. Duurzaam beleid maken en

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

uitvoeren vanuit maatschappelijke rentabiliteit hoeft niet duurder te zijn, maar de wil en de lef om die keuze te maken moeten er wel zijn. Wellicht betekent het dat het waterschap eens de hand op de knip moet houden.

De heer Van Os (SGP) houdt het iets korter. Hij complimenteert het college voor de duurzaamheidsagenda, die samen met de organisatie tot stand is gekomen. Hij proeft duidelijk de bevoegdheid van de medewerkers. Hij ziet uit naar de voorstellen die daarvandaan komen en zegt ook: 'ga aan de slag.'

De heer A.E. Jansen (AWP) is ook blij met de ambitie en doelstellingen van dit plan. Hij heeft wel wat vraagtekens bij de tactische uitvoering. Die is wat magertjes. De vraag rijst of de doelstellingen in de tijd gehaald worden. Hij gaat dat zien. Er zijn enkele voorstellen gedaan om te kijken of anderen uitgedaagd konden worden tot het doen van innovatievoorstellen aan het waterschap. Dat ondersteunt hij van harte en adviseert daarbij om onderscheid te maken naar huidige partners, toekomstige partners en vooral ook burgerinitiatieven. Die burgers lopen vaak voorop bij het introduceren van innovaties in dit gebied.

De heer Verweij (CU) is ook positief over de uitwerking van de duurzaamheidsagenda in het programma. Het geeft op mooie wijze inzicht in hoe de verschillende thema's in de tijd vooruitgaan. Hij sluit zich aan bij de vorige spreker dat, wat het waterschap betreft, de grootste uitdaging voor bestuur en organisatie is om alles concreter en tastbaarder te maken door ook concrete doelen te stellen. Er is al een afspraak voor een gesprek over beleidsindicatoren. Dit document is een belangrijke input om voor verschillende onderwerpen vast te leggen hoe hoog de lat van de ambities kan liggen. Dat is nog niet voor alle onderwerpen bekend. Daar wil hij ook doelen voor ogen hebben. Dat kan ook helpen om te ontdekken waar het waterschap bij de invulling van zijn taken de financiële middelen en personele capaciteit wil inzetten. Kortom, dit is een mooi stuk, dat hij graag wil steunen.

De heer Verkaik (W@I) is blij met deze basis. Dit moet een levend document zijn. Wat nu goed of wenselijk lijkt, kan door van alles worden ingehaald, zoals afvalscheiding, waarvan nu in rapporten beweerd wordt dat dat niet de goede weg is. Zoiets moet men dan durven om te zetten. Er zijn in veel plaatsen al platforms voor duurzaamheid. Het zou goed zijn als het waterschap en die platforms hun kennis met elkaar willen delen.

Beantwoording

De heer Beugeling dankt voor alle complimenten en warme woorden voor de nota. Hij zal die doorgeven aan de betrokken ambtenaren. Eerst is breed opgehaald waar het bestuur waarde aan hecht en nu wordt gefocust op enkele hoofdnnummers. Dit betekent niet, dat er geen aandacht zou zijn voor de dagelijkse duurzaamheid.

De slibverbranding in Moerdijk duurt tien jaar en loopt nu korte tijd. Hij dacht drie jaar. Hij vindt het te vroeg om nu al na te denken wat daarna moet gebeuren. Of het waterschap daarmee doorgaat en misschien daar mede-eigenaar wordt, of dat het de slibvergisting in Nieuwegein gaat concentreren. Het poortgebouw verwarmen met warmte uit het afvalwater klinkt sympathiek, maar is tamelijk complex op een terrein dat vol ligt met leidingen. Het lijkt hem handiger om de volledige warmte die daar is, in te zetten voor de technische energie van het afvalwater en niet allerlei aftakkingen te maken.

De heer Jansen op de Haar voegt hieraan toe dat in 2019 het nieuwe apparaat in Utrecht wordt opgeleverd. De afspraak is dat er gedurende het eerste jaar geen toevoegingen komen. Eerst moet het apparaat goed draaien. Daarna, in 2020, zou er wat anders kunnen, zoals warmte uit het afvalwater halen. Er zijn gesprekken gaande tussen de gemeente Utrecht, de drie woningbouwcorporaties in de wijk, Eneco en De Stichtse Rijnlanden. Om te komen tot een businesscase. Het is de bedoeling van de gemeente om de wijk Overvecht-Noord als eerste gasloos te maken. Daar ligt al een netwerk van de stadsverwarming.

Nu is het probleem dat de warmte uit afvalwater pas in 2020 beschikbaar komt. Het poortgebouw staat er al eerder. Het is dus praktisch niet mogelijk het gebouw in de eerste tijd te voorzien van warmte uit afvalwater.

De heer Reerink (PvdA) zegt dat hij gevraagd had of er onderzoek gedaan kon worden naar de mogelijkheden in Nieuwegein en Utrecht, niet of er al plannen waren om iets te gaan doen met warmte-koudeopslag.

De heer Jansen op de Haar antwoordt dat er wel onderzoek komt naar de manier waarop het poortgebouw verwarmd gaat worden. Mogelijkheid is ook nog dat het wordt aangesloten op de stadsverwarming. Dan zou het na 2020 wel via die weg gebruik kunnen maken van warmte uit afvalwater.

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

De heer Beugelink vervolgt zijn antwoord. Hij zegt dat er aandacht is voor andere stoffen. In feite is dat een klein dingetje en daar zit het probleem: hij wil gefocust blijven op de topambities en zoiets als andere stoffen leidt dan af. Als de heer Reerink hier iets wil toevoegen, zal dat niet leiden tot meer aandacht voor nieuwe stoffen. Die zijn meer dan genoeg geborgd in het programma 'Gezond water' en andere programma's. Toevoeging hier zou louter cosmetisch zijn.

Over windenergie kan hij zeggen dat de plannen nog in de kinderschoenen staan. Er zijn drie locaties waar mogelijk een windturbine zou kunnen komen: IJsselstein, Lopik en Wijk bij Duurstede. Er loopt een onderzoek naar de veto's die het waterschap tegen zou komen. Als er op enige locatie een groen licht verschijnt, gaat het waterschap in nauw overleg met het bestuur verder kijken hoe dat zou moeten. Op werkbezoek bij Rijn en IJssel, dat op dezelfde manier aan het werk is, heeft hij veel opgestoken van de manier waarop zij dit aanvliegen. Tegelijk wil hij het bestuur eraan herinneren dat De Stichtse Rijnlanden op energiegebied een meer dan stevige opgave heeft. Door het uitzetten van de slibvergisting in Utrecht is het waterschap teruggevallen van 40% naar 10%, terwijl het in de toekomst energieneutraal moet zijn. Dat kan niet anders dan met wind. Met zonnepanelen zal dat niet lukken. Daarom wil hij in het bestuur ook overleg op basis van argumenten en een businesscase, en niet een emotionele discussie voor of tegen windenergie. Dat overleg staat in de planning van volgend jaar.

De motie over biodiversiteit klinkt sympathiek. Daarover zal het college tijdens de schorsing een standpunt formuleren. De focus op bodemdaling en CO₂-reductie wordt door de heer De Groot behandeld.

De heer De Roos (CDA) wil nog kwijt dat de focus, wat zijn fractie betreft, op de grondstoffen mag liggen.

De heer Beugelink weet dat die discussie ook weer in de bestuursvergadering terecht zal komen. Op het moment dat die nieuwe zuivering in Utrecht het doet, komt de discussie terug over doorgaan met de slibverbranding in Moerdijk, zelf slib vergisten in Nieuwegein of Utrecht, of doorgaan op het grondstoffenspoor. Daarop wil hij nu niet vooruitlopen, maar hier telt natuurlijk ook wat de meeste toegevoegde waarde heeft voor het waterschap.

Tegen mevrouw Varenhorst zegt hij voor de goede orde dat hij niet van plan is bij Amerongen een park aan te leggen.

Mevrouw Varenhorst (VVD) merkt op dat ze daarom zei: 'Veronderstel dat'.

De heer Beugelink stelt dat het wel nadrukkelijk de bedoeling is open te staan voor suggesties, ideeën en innovaties van bewoners uit het gebied. Daarvoor wil het waterschap ook wel geld beschikbaar hebben om dingen verder uit te kunnen werken. Het moet tenslotte ook een knappe dijk worden.

Hij kan ook nog een initiatief uit de markt noemen. Het waterschap onderzoekt samen met een aannemer of ze samen tot vergisting van maaisel en bermafval kunnen komen. Er is wat geld beschikbaar gekomen voor het maken van een businesscase. Dat komt te zijner tijd ook hier op tafel. In dit geval heeft de markt het waterschap opgezocht.

Of het altijd nodig is om concrete doelen te formuleren, betwijfelt hij. Het is niet altijd mogelijk dat te doen. Soms kan men alleen spreken van richtingen die men opgaat. Vaak is dat voldoende. Wie een concreet doel formuleert, kan daaraan gehouden worden. Zo hangt aan dat eerder genoemde vergisten van maaisel geen doel is. Als de businesscase niet lukt of er gaat wat anders mis, is een doel een beetje lastig verhaal. Pas als iets concreet wordt, kan men daaraan een doel hangen, met een formulering van de energieopgave die het waterschap heeft. Nu denkt hij dat hij het beste aan het werk kan gaan.

Tweede termijn

De heer Bruggink (LNE) heeft al een aantal suggesties gehoord. Als hij het college goed begrijpt, zit wat is opgemerkt eigenlijk al in het beleid. De kleine scan begrijpt hij. Hij zou ook nieuwsgierig zijn. Maar na een nulmeting moet zo'n scan herhaald worden en dan kan het nog duur worden. Hij vindt het verhaal over medicijnresten heel sympathiek en duidelijk, maar hij wil wel van de PvdA horen of er instrumenten inzetbaar zijn, of dat het de bedoeling is om ziekenhuizen te zeggen dat die actie moeten ondernemen. Hij heeft nog geen beeld hiervan en kan dus ook nog geen ja zeggen. Terugwinning van grondstoffen blijkt volgens het college ook volledig in beeld te zijn, dat gekeken wordt naar een geschikt moment op die grondstoffen terug te winnen.

De heer A.E. Jansen (AWP) gaat ook in op de voorstellen die door anderen zijn gedaan. Duurzaamheid blijkt in allerlei projecten een rol te spelen. Hij vindt het moeilijk om daarin keuzes te maken. Daarom hoopt hij dat het college preferent beleid voert waar de hoogste duurzaamheidsefficiency te behalen is.

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

De heer Reerink (PvdA) heeft het idee dat er een gesprek met twee doven gevoerd wordt. Hij heeft het gevoel dat hij de ander niet kan bereiken. Hij wil nog twee punten bespreken. Ten eerste de zuivering Nieuwegein. Als de slibverwerking daarnaartoe moet, is het zaak nu al de beleidsmatige discussie te beginnen, gevolgd door besluitvorming, ontwerp en bouw. Hij weet zeker dat dan de vijf à zes jaar van het contract die nog resten, voorbij zullen zijn. Daarom verzoekt hij het college om nu te gaan onderzoeken of het mogelijk is de slibvergisting in Nieuwegein te concentreren. Het waterschap krijgt niet de groencertificaten als dat het slib naar Moerdijk blijft brengen. Ten tweede het amendement op het schema. Als de heer Beugelink zegt dat het waterschap al wat doet aan welzijn en gezondheid, is zijn antwoord dat dat geldt voor alle daar vermelde onderwerpen. Hij denkt dat het niet zo kan zijn dat het waterschap geen prioriteit legt bij medicijnresten, microplastics, hormonen, zware metalen en medicijnen. De Kamer heeft onlangs nog uitgesproken dat daarvoor veel meer aandacht moet komen. Het waterschap zou in lopende acties een rol kunnen vervullen, bijvoorbeeld hoe het straks het Nereda-slib kan verwerken. Dat zou juist goed in Utrecht kunnen, waar Nereda veel slib gaat verwerken en waar genoeg ruimte beschikbaar is. Omdat hij geen toezegging van het college gehoord heeft, dient hij een amendement op het voorstel in.

Amendement nummer 7, 'Ook prioriteit voor gezond water' wordt ingediend door de heren Van Bork en Reerink (PvdA)

Het dictum van amendement 8 luidt:

Besluit:

- Figuur 2 in het bestuursvoorstel aan te passen en daarin punt 7 Welzijn en gezondheid met groen aan te vullen met een hoeveelheid die gelijk is aan Ecologie en biodiversiteit onder punt 4;

De voorzitter leest het dictum voor van amendement 8 en constateert dat het deel uitmaakt van de beraadslagingen.

De heer Travaille (PvdD) zou bij duurzaamheid liever de nadruk willen leggen op maatschappelijk nut of – zoals de AWP zegt – op duurzaamheidsefficiëntie – dan op maatschappelijke rentabiliteit, zoals de VVD doet. Hij ondersteunt ook het punt van de AWP rond burgerinitiatieven, een prima aanvulling op de initiatieven vanuit de markt. De terechte vraag van de heer Bruggink over de scans wil hij beantwoorden door te stellen dat het hem niet gaat om jaarlijks terugkerende onderzoeken, maar om het verzamelen van onderzoek dat een beeld geeft van die biodiversiteit en het uitvinden wat de rol van het waterschap daarin zou kunnen zijn. Dan valt er iets te kiezen en daarop actie te ondernemen.

De heer Kooij (LNE) stelt dat er al veel bekend is. Er is een nationale databank flora en fauna, de provincie heeft een meetnet en alle terreinbeheerorganisaties leveren data aan van ontwikkelingen in hun eigen gebied. Hij vraagt wat men meer wil weten dan wat er al bekend is.

De heer Travaille (PvdD) is het daarmee eens. Hij wil gebruikmaken van bestaand onderzoek, alles op een rij zetten, zodat het bestuur daar grip op krijgt en vooral weet wat de knoppen zijn waaraan het waterschap zou kunnen draaien. Misschien zijn er ook nog knoppen die niet benut worden.

De heer Rutjes (WN) vult aan dat er ook nog dingen zijn die men niet precies weet, zoals het verhaal dat hij bij de commissievergadering hield over de afname van de insectenstand. Het is niet bekend wat er onder water gebeurt. Afname van insecten daar gaat het waterschap direct aan. Dan zal het actie moeten ondernemen, ook al behoort dat niet direct tot de primaire taak. Biodiversiteit is wel afhankelijk van wat het waterschap doet. De motie is een goed begin.

Mevrouw Otterman (WN) wil nog met de fractie overleggen wat die van de motie vindt. Bij het amendement van de PvdA vraagt ze zich af wat de intentie is. Blijkbaar gebeurt er al wat. Gaat het om extra aandacht voor de gezondheid of is dit meer een cosmetische operatie.

De heer Reerink (PvdA) lijkt het een aardig idee om congruentie te hebben tussen de tekst en het overzichtelijk schema daarvan.

Mevrouw Otterman (WN) meent dat niemand daartegen kan zijn, maar ze zal de tekst straks nog bestuderen. Het zal niet de bedoeling zijn dat het hele beleid van het waterschap onder deze duurzaamheidsagenda vegen. Met 'people,

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

planet, profit' zou ook de begroting hieronder moeten. Dat gaat immers over prudent financieel beleid. Dat gaat echt te ver. Vandaar haar aarzeling bij de motie.

De heer Reerink (PvdA) meent dat de grens daar ligt waar het de kern van het beleid raakt. Bij duurzaamheid worden onderdelen als catering en social return betrokken. Hij is van mening dat volksgezondheid een belangrijker item is in de directe taken van het waterschap. Er is overleg geweest met het UMC over het neerzetten van Pharmafilters. Dat soort zaken wil hij stimuleren.

De heer De Roos (CDA) heeft al gezegd waar volgens zijn fractie de focus moest liggen. Hij wil nog kwijt dat ze niets tegen windmolens heeft, maar dat die toch beter in grote parken kunnen staan. Het waterschap kan zich beter niet bezighouden met een enkele molen hier of daar. Grote windparken leveren rendement op en minder commentaar van de kant van de bevolking. Verder is biodiversiteit natuurlijk goed, maar deskundigen spreken op dit punt elkaar vaak tegen wat toename of afname betreft. Dat maakt het ook dubbel lastig om daarover een goed oordeel te vormen.

Mevrouw Varenhorst (VVD) hoort graag van de portefeuillehouder dat hij de grondstoffen prioriteit geeft in de duurzaamheidsagenda. Daar hecht haar fractie aan. Verder heeft ze wat moeite met de term 'knappe dijken'. Ruimtelijke kwaliteit een topambitie? Het is geen kerntaak van het waterschap en het geld moet dus niet te veel in die richting verdwijnen. Wat de windmolens betreft, is ze het eens met het CDA. Dat WN niet alles onder de duurzaamheidsagenda wil schuiven, begrijpt ze wel, maar alles wat gedaan wordt, moet ook worden betaald. En dat gebeurt door de burger en dat kan men niet bagatelliseren. Het is dus niet zo dat het waterschap van alles kan bedenken om de duurzaamheidsdoelen te halen.

Mevrouw Otterman (WN) denkt dat ze verkeerd begrepen is. Voor haar hoort profit ook bij duurzaamheid, maar dat wil niet zeggen dat ze ervoor pleit dat ook de begroting onder het duurzaamheidsbeleid valt. Waar ze wel moeite mee heeft in het betoog van de VVD, is dat ze ervan uitgaat dat duurzaamheid ook altijd extra kosten meebrengt.

Mevrouw Varenhorst (VVD) zegt niet dat duurzaamheid extra kosten meebrengt, maar dat het betaald moet worden, dat het geld kost. Dat betekent dat er wel over gepraat moet worden. Alles wat het waterschap doet, kost geld. Daarover wil ze helder en open kunnen praten, zonder dat een VVD aangesproken wordt op het feit dat ze hamert op kosten.

De heer Verkaik (W@I) sluit zich aan bij de woorden van de heer Jansen van de AWP, die ervoor was alles zo efficiënt mogelijk te doen. De PvdD vraagt om een onderzoek naar biodiversiteit, maar volgens hem zijn er al behoorlijk wat onderzoeken geweest, onder andere naar vissen, eendenkroos en andere planten. Hij vraagt aan het college wat daarvan beschikbaar is en wat het waterschap daarmee kan. Verder vraagt hij de PvdD of ze het eens zijn met de heer Rutjes, dat het waterschap zich vooral moet richten op waar het iets over te zeggen heeft; het water en de kwaliteit daarvan.

De heer Travaille (PvdD) zegt dat het niet de bedoeling is allerlei nieuw onderzoek te doen, maar gebruik te maken van al gedaan onderzoek. Soms spreken experts elkaar inderdaad tegen, maar dan is het des te belangrijker een goed beeld te krijgen. Dan volgt ook de vraag wat het daarmee kan doen.

Beantwoording

De heer Beugeling constateert dat de bestuursleden elkaar al veel vragen hebben gesteld en antwoorden hebben gegeven. Zijn verhaal wordt dan eenvoudiger.

Hij weet dat er al veel data zijn, zoals de heer Kooy al noemde, maar het gaat erom data om te vormen tot informatie. Dan ontstaat er een beeld op grond waarvan men iets kan zeggen. En eerlijk gezegd is hij blij dat experts elkaar tegenspreken, want als men het over alles eens is, komt men niet vooruit.

De VVD pleitte voor prioritering van de grondstoffen, maar de focus van het programma is drieledig: energie, grondstoffen en duurzaam GWW. Bij de zuivering Utrecht was ook nog niet duidelijk welke kant het waterschap opgaat: de grondstoffenkant, de energiekant, of de verbrandingskant richting Moerdijk is een discussie waarop hij niet wil of kan vooruitlopen. Dat komt later ter sprake in het bestuur. Dan kan dat op grond van de beschikbare informatie bepalen wat de meest haalbare, bijzonder of leuke weg is. Voorlopig onthoudt hij zich ervan om binnen de focus van de duurzaamheidsprogrammering iets te gaan doen. Uit de blauwe burgerdienstregeling komen straks misschien ook

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

duurzaamheidszaken naar voren die wel meer waard zijn dan de 5000 euro die het waterschap nu in het vooruitzicht stelt.

Naar aanleiding van de 'knappe dijk': het raakt hem te horen dat er leuke dingen gedaan worden, waardoor de centen weglopen. Dat vindt hij een diskwalificatie van het prudente financieel beleid. Het waterschap is bewust op zoek naar meekoppelkansen. Als de gemeentes Wijk bij Duurstede en Amerongen ter vergroting van de verkeersveiligheid een fietspad willen, gaat de bulldozer een keer extra heen en weer, maar het asfalt zullen de gemeentes zelf betalen. Meekoppelen betekent voor de gemeente dus geld meebrengen en op het juiste moment klaarstaan. Volgens het hoogwaterbeschermingsprogramma moet alles sober en doelmatig zijn. Dat houdt ook in dat men het werk in een keer goed moet doen. Zo zal men bij de uitvoering van werkzaamheden voor de klimaatbestendige wateraanvoer (KWA) gelijk alle bijkomende klussen uitvoeren en om niet al na korte tijd terug te moeten komen.

De heer Jansen op de Haar weet dat het slibcontract met SNB nu één jaar loopt. Hij was zelf bij de ondertekening. Hij is het wel met de heer Reerink eens dat het verstandig is om na te denken over wat er met het slib gaat gebeuren, als over tien jaar het contract afloopt. De urgentie is echter niet zo hoog en er is dus tijd om goed te overwegen wat het waterschap met het slib gaat doen. Hij zal zelf daar actie in ondernemen.

De voorzitter constateert dat dit een punt wordt op de actiepuntenlijst. Daarmee sluit hij dit onderwerp af.

3.3 Overdracht voorhavendijken

[De heer Verweij (CU) verlaat de vergadering. De heer Poelmann draagt het voorzitterschap over aan de heer Beugelink.]

Eerste termijn

De heer G.J.P. Jansen (WN) ziet dat het commentaar in de commissievergadering heeft geleid tot veel aanvullingen en toelichtingen, waarvoor hij dank uitspreekt. Er zijn nu zelfs stukken uit een bestuursvergadering van 2006. Hij heeft nog wel een vraag over de toelichting bij de onderbouwing voor het achterstallig onderhoud. Aan de ene kant wordt daar een termijn van dertig jaar gehanteerd en aan de andere kant een termijn van tien jaar, gesteld door Rijkswaterstaat als gewenningsbijdrage. Hij weet niet of de onderhoudsbijdrage nu gebaseerd is op een toekomstige periode van tien of van dertig jaar.

De heer Merkens (LNE) zag bij de aanvullingen staan dat bij de besluitvorming ingestemd wordt met de nieuwe uitgangspunten voor de overdracht van de voorhaven. In de stukken vindt hij geen nieuwe uitgangspunten. Alles is immers gebaseerd op het besluit van 2006. Daarmee kan hij ook aansluiten bij de vraag van de heer Jansen: de berekening is op basis van dertig jaar, waarvan er nu al elf voorbij zijn. Bij doorrekening zou men met de nieuwe uitgangspunten op basis van 2017 moeten beginnen. Dan vraagt hij zich af of 180.000 euro reëel is, omdat dat bedrag is opgezet op basis van 2006. De kosten zijn dus gebaseerd op de onderhouds- en investeringskosten voor de komende dertig jaar, op basis van 2006, waarvan de eerste elf jaar al verstreken zijn. Inflatie is daarbij niet meegerekend. Er staat ook nog dat Rijkswaterstaat en De Stichtse Rijnlanden zich beide verantwoordelijk voelen, maar er zijn hierover geen concrete afspraken gemaakt. Over de RISMAN-methode staat nu wel een verhaal in het plan, maar dat is gebaseerd op de Lekdijk. Hier wordt enkel gezegd dat dat is gebaseerd op de grote projecten, maar niet op dit project. Hij begrijpt dat 180.000 euro voor het waterschap niet een groot project te noemen is, maar iets wat tien jaar geleden en zonder inflatie naar nu wordt doorgerekend, roept toch een vraag op. Als de heer Poelmann daar een duidelijk antwoord op kan geven, zal zijn fractie blij zijn. Daarnaast wil hij nog weten wat er gebeurt, als de overdracht van de dijken op 1-1-2018 niet doorgaat. Hij voelt zich nu onder druk staan om toe te stemmen in de overdracht.

De heer Duijvelaar (VVD) sluit zich aan bij de woorden van de heer Merkens. Zijn fractie vindt het stuk ondanks de aanvullingen onvoldoende onderbouwd en vraagt zich af wat er misgaat, als er in de volgende bestuursvergadering een beter onderbouwd stuk op tafel ligt.

De heer Van Bork (PvdA) had in de commissievergadering ook vragen gesteld over de verschillen tussen de Lekdijk en deze voorhavendijken. De Lekdijk kostte 5 miljoen euro per kilometer en de voorhaven dijk 3,5 miljoen. Hij kan zich daar niets bij voorstellen: het zijn allebei dijken. Gelukkig stelt het verderop vermelde antwoord hem gerust. De kosten van de voorhavendijk worden uiteindelijk verrekend met de werkelijkheid. Voor hem is dat nu voldoende, maar iets meer uitleg over de verschillende methodieken had wel gemogen.

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

Beantwoording

De heer Poelmann stelt dat het waterschap nu bezig is in een proces met een sterke Lekdijk. Er zijn veel mensen in een straf tempo aan het werk en het zou heel lastig zijn als er uitstel kwam van werk dat meeloopt in de systematiek van het project 'Sterke Lekdijk'. Voor hem is dat reden om ervoor te pleiten vandaag toch een besluit te nemen. Hij hoopt dat de rest van de beantwoording daar ook aanleiding toe geeft.

Naar aanleiding van wat er in de commissievergadering is gebeurd, heeft het college vele discussies gevoerd om uiteindelijk te komen tot het voorliggende stuk, waarin de zes punten waarmee nog iets moest gebeuren, zo goed mogelijk zijn gewijzigd. De systematiek van Brokx-Nat gaat uit van dertig jaar, maar voor de waterschapseigen taken geldt een termijn van tien jaar. Dat laatste is puur het onderhoud van de dijk: het maaien en dergelijke. Voor die taken krijgt het waterschap een vergoeding voor tien jaar. Hij begrijpt dat de teksten tot de vragen leiden, maar gelukkig heeft het waterschap zich kunnen baseren op het voorbeeld van Rijkswaterstaat en Rivierenland met de Marijke- en Bernardsluizen.

De rekensommen die de heer Merkens naar voren brengt, laten onverlet dat het hier om een deal gaat, een deal om het hierop af te maken. Hij heeft die afspraak na de inbreng van de heer Merkens niet opnieuw ter discussie gesteld, maar een andere deal wel: wat gebeurt er met tegenvallers na overname van de voorhavendijken? Bij overdracht van de Gekanaliseerde Hollandsche IJssel was de afspraak dat partijen om de tafel gingen zitten, als er verborgen gebreken tevoorschijn zouden komen. Nu hebben ambtenaren voor de voorhavendijken een gelijksoortige afspraak gemaakt. Daarmee heeft Rijkswaterstaat laten zien dat hij de opmerkingen uit de commissie serieus heeft genomen. De heer Poelmann is daar blij mee en hecht eraan om hier te zeggen in het contact met Rijkswaterstaat Midden-Nederland nog nooit een teleurstelling te hebben meegemaakt.

Het waterschap volgt voor de risicoberekening de RISMAN-methodiek voor het project 'Sterke Lekdijk' en sluit daarvoor de voorhavendijken bij aan.

Hij vindt het jammer dat de heer Duijvelaar spreekt van een onvoldoende onderbouwd plan. Het college heeft zijn best gedaan om alle opmerkingen van de commissie te verwerken. Dergelijke overdrachten doet het waterschap altijd op een goede en zinvolle manier. Die opmerking werpt hij van zich af.

Hij begrijpt niet de vraag van de heer Jansen over de onderbouwing van het achterstallig onderhoud.

De heer G.J.P. Jansen (WN) denkt dat de heer Poelmann daarop al in zijn eerste antwoord voldoende op gereageerd heeft.

De heer Poelmann ziet het achterstallige onderhoud niet. De dijken zijn vijftig jaar geleden aangelegd. Het zijn solide dijken. De mensen van het waterschap denken dat die 180.000 euro voldoende zijn voor het onderhoud. Is er meer aan de hand door een groter mankement, dan is dat onderdeel van het hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP), waarvan Rijkswaterstaat een aandeel voor zijn rekening neemt. Dat geldt ook voor de nieuwe dijk: RWS draagt dijken over die voldoen aan de normen en voor de voorhavendijken rekent het waterschap direct af met RWS.

De heer G.J.P. Jansen (WN) gaat daarin mee. Zijn zorg was ingegeven door de vermelding van steigers en dergelijke, maar hij begrijpt nu dat de 180.000 euro alleen voor het onderhoud van de dijk is. Overigens vraagt hij zich wel af of dat onderhoud toch niet duurder zal blijken te zijn.

De heer Poelmann durft te zeggen dat het voldoende zal zijn. Hier is sprake van een robuuste dijk, niet van een Grechtdijk op veengrond.

Tweede termijn

De heer Van Bork (PvdA) heeft nog geen antwoord op zijn vraag gekregen.

De heer Merkens (LNE) zit met een tweeslachtig gevoel. Hij begrijpt de dijkgraaf, maar hij vraagt zich af wat er nog over is van afspraken tussen ambtenaren, als die inmiddels verdwenen zijn. Gelijk met de Lekdijk mee? De Lekdijk wordt niet gelijk opgeknapt, dus uitstel van dit besluit zou ook kunnen. Tijdens de schorsing zal hij hierover met de fractie overleggen.

De heer Duijvelaar (VVD) heeft ook nog aarzelingen. Hij begrijpt dat veel te bereiken is op basis van vertrouwen, maar hij ziet liever een scherp onderbouwd stuk, zeker gezien de voorgeschiedenis. Zo ziet hij dat het waterschap in 2006

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

31,2 miljoen euro heeft gekregen. Het is dan raar dat er nu nog een restpostje komt van 180.000 euro. Hij ziet de relatie niet helemaal.

De heer Verkaik (W@I) meent dat er geen sprake is geweest van een onderbouwing. Er is een bedrag aangenomen en daar doet men het mee. Hij merkt in het bestuur een algemene twijfel over dat bedrag. De cijfers zijn ook achterhaald. In 2006 is de overdracht toch ook niet doorgegaan. Die is later geweest. Hij neemt dan ook aan dat er in een later stadium opnieuw onderhandeld is.

Beantwoording

De heer Poelmann stelt dat de 31 miljoen euro in het pakket Gekanaliseerde Hollandsche IJssel zat, samen met enkele ander kleine posten. In totaal is er toen 40 miljoen euro ontvangen. Dat staat op de bankrekening en wordt gebruikt voor de werkzaamheden daar.

De hier beschreven afspraak wordt in een contract definitief vastgelegd, ongeveer in dezelfde bewoordingen als het contract uit 2006. Dat blijft dus geen mondelinge overeenkomst tussen twee ambtenaren.

In de verkenningfase van het project 'Sterke Lekdijk' is 49 miljoen euro vastgelegd, omdat dat uitgaat van normen zoals die door het HWBP gehanteerd worden. Dat is niet vergelijkbaar met de exactere getallen die nu bij de voorhavens spelen. Een eerste plan van aanpak is altijd het duurste, en de volgende plannen maken gebruik van inzichten die later zijn opgedaan. Dat een vergelijking niet goed mogelijk is, heeft hij in de tekst proberen te verwoorden. Misschien is dat niet zo handig geweest, maar dat soort verschillen zijn er altijd wel.

Hij dringt er bij het bestuur op aan de besluitvorming ook af te ronden, al was het maar voor de motivatie van de mensen die hier zo hard aan gewerkt hebben.

De heer Duijvelaar (VVD) heeft nog geen antwoord op de vraag wat er misgaat als het bestuur eerst op de volgende algemene vergadering hierop terugkomt.

De heer Poelmann antwoordt dat hij al gezegd heeft dat dat demotiverend is, dat het niet past in het proces en dat de energie nodig is om het project 'Sterke Lekdijk' in volle vaart voort te zetten.

De voorzitter sluit de beraadslagingen over dit punt af.

[De heer Beugelink draagt het voorzitterschap over aan de heer Poelmann.]

Aangehouden motie 4, inmiddels gewijzigd in motie 4A

De voorzitter lijkt het handig om vóór de schorsing ook de gewijzigde motie 4a, 'Instandhouding insecten' af te handelen.

De heer Reerink (PvdA) zegt dat ieder al eerder kennis heeft kunnen nemen van de motie, dat er in de bestuursvergadering al discussie over is geweest en dat de bijdragen tijdens de discussie deze gewijzigde motie heeft opgeleverd. De motivatie had hij al in een begeleidend mailtje vermeld.

Motie nummer 4a, Instandhouding insecten, ingediend door de heren Reerink en Van Bork (PvdA).

Het dictum van de motie luidt:

Verzoekt het college:

- In kaart te brengen wat het waterschap in de uitvoering van haar werkzaamheden kan bijdragen aan het tegengaan van de terugloop van de biodiversiteit onder de insecten en tevens aan te geven wat het waterschap al aan activiteiten in dat kader verricht;
- Met de provincie te overleggen wat HDSR vanuit zijn eigen taken kan doen om het door te provincie gevoerde beleid te helpen realiseren;
- De resultaten daarvan terug te melden aan het AB hoe dit ingepast is binnen het beheer en de projecten van HDSR;
- Bij de Unie van Waterschappen er op aan te dringen om ook op landelijk niveau en bij de waterschappen in dezen een actieve houding te bevorderen;
- De Unie van Waterschappen en de Stowa te vragen om onderzoek naar de vraag hoe een gezonde insectenstand bevorderd kan worden.

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter leest het dictum voor van motie 4a en constateert dat die deel uitmaakt van de beraadslagingen.

De heer Travaille (PvdD) spreekt van een prima motie.

De heer Bruggink (LNE) verklaart dit een sympathieke motie te vinden, waarbij ook goed is geluisterd naar de inbreng tijdens de discussie. Zijn fractie staat er positief tegenover.

Mevrouw Varenhorst (VVD) vindt de motie ook sympathiek en zal met een vreugdevol hart instemmen.

De heer Rutjes (WN) is ook blij met de motie. Hij acht het belangrijk om te bekijken waar het waterschap wel en niet over gaat. Het deel onder water hoort zeker bij het waterschap en daar zou het mogelijk ook wat kunnen betekenen.

De heer Reerink (PvdA) merkt op dat het waterschap zeker ook over dijken gaat. Als de motie spreekt over alle insecten, dan sluit dat de insecten boven water daarbij in.

De heer Rutjes (WN) stemt daarmee in, maar stelt dat de heer Reerink een studie aanhaalt die niet over boven of onder water gaat. Het waterschap heeft wel een directe verantwoordelijkheid voor onder water, maar dan moet ook duidelijk zijn hoe daar de ontwikkeling is.

De heer Beugelink zegt de motie sympathiek te vinden. Hij kan zich goed voorstellen dat het accent zal komen te liggen op de insecten onder water, zeker ook bij programma's als de KRW. Het insectenbestand onder water zegt zeker iets over de kwaliteit van het water.

De heer De Roos (CDA) ondersteunt de motie eveneens. De heer Reerink is tenslotte een leuke man.

De voorzitter sluit de beraadslaging over dit onderwerp. (Noot: de besluitvorming over de motie komt aan de orde als agendapunt 4.4).

[Er volgt een schorsing.]

4 Besluitvormend deel

[De heer Verweij heeft zich weer bij de vergadering aangesloten.]

De voorzitter heropent de vergadering.

4.1 Vaststelling belastingtarieven 2018 / aanpassing belastingverordeningen 2018

De voorzitter deelt mee dat het college tijdens de schorsing een standpunt heeft bepaald, en dat het bestuur nog de gelegenheid heeft nog iets in te brengen. Eerst geeft hij het woord aan portefeuillehouder De Jong.

De heer De Jong zegt dat bij dit punt twee zaken meespelen: het amendement van LNE en de motie van de ChristenUnie.

Bij de behandeling is al geconstateerd dat binnen de gestelde kaders de voorkeursvariant van het college en het LNE-amendement allebei passen. In het licht van de beschouwingen tijdens de vergadering over wenselijkheid, vertrouwen in de effecten daarvan heeft het college moeten constateren dat het geen unaniem standpunt kon innemen. Daarom geeft het in meerderheid aan het bestuur het advies om het amendement van LNE te ondersteunen.

De motie van de heer Verweij zal het college graag unaniem overnemen.

De heer Verweij (CU) is enigszins beduusd, nu het college in meerderheid niet voor zijn eigen voorstel is, maar wil het amenderen. Hij is er vooral verbaasd over dat de beleidslijn van het college om voor alle categorieën binnen de watersysteemheffing dezelfde koers te varen, namelijk voor alle drie binnen drie jaar naar kostendekking. Hij vraagt zich af hoe gespleten het college is dat het in de vergadering afwijkt van het eigen voorstel. Als het bestuur dat amendement aanneemt, gaat het waterschap voor Ingezetenen en voor Ongebouwd minder heffen dan in de

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

begroting stond en voor Gebouwd juist 1,7 miljoen euro meer ophalen, terwijl dat de enige categorie is die positief staat in de reserves. Hij kan dat echt niet uitleggen.

De voorzitter antwoordt dat de portefeuillehouder het dadelijk wel kan uitleggen.

De heer Verweij (CU) is blij dat het college zijn motie omarmt. Hij wil die graag in stemming laten brengen.

De heer Woittiez (VVD) wil via de voorzitter de portefeuillehouder danken voor de heldere woorden die hij nu over het amendement gesproken heeft.

De heer Van Bork (PvdA) zegt tegen de heer Verweij dat inzichten kunnen veranderen. Er is wat gebeurd en er zijn verhalen op tafel gelegd die de PvdA hebben doen beseffen dat er nog eens over gesproken moest worden.

Beantwoording

De heer De Jong ziet dat de heer Verweij zijn standpunt herhaalt. Dat typeert dat het besluit waar het bestuur voor kiest, een politiek besluit is. Vroeger was het besluit puur technisch. Het politieke besluit is goed onderbouwd.

De voorzitter sluit de beraadslaging in derde termijn en gaat over tot de stemming.

Stemming over amendement nummer 5, 'Gelijkmatige tariefsverhoging ongebouwd', ingediend door de heren De Beaufort en Kupers (LNE)

Stemverklaringen

Geen.

Stemming

Het aantal aanwezige leden: 29.

Tegen: 11 (WN, CU, PvdD, AWP).

Voor: 18 (LNE, VVD, CDA, PvdA, W@I, SGP).

Besloten wordt:

1. de bedragen zoals opgenomen in het 'Ontwerpbesluit wijziging belastingverordeningen' (DM 1312673) onder 1.B1 en 1.B2 te wijzigen in respectievelijk € 82,58 en € 165,16;
2. als gevolg hiervan bij beslispoint 2 van het voorgestelde besluit (1^e begrotingswijziging 2018) bedragen op te nemen van respectievelijk € 1,679 mln., € 117,136 mln. (ongewijzigd) en € 118,815 mln.;
3. voorts als gevolg hiervan bij beslispoint 3 van het voorgestelde besluit (dotatie reserves) bedragen op te nemen van respectievelijk € 1,679 mln. € 1,589 (ongewijzigd) en € 3,268 mln.

Stemming over het geamendeerde voorstel Vaststelling belastingtarieven 2018 / aanpassing belastingverordeningen 2018

Stemverklaringen

De heer Verweij (CU) zal tot zijn eigen verdriet tegen het voorstel stemmen. Hij vindt het ongelooflijk dat het bestuur, kijkend naar de toekomst, problemen voor zich uitschuift en geen realiteitszin toont.

Mevrouw Leenders (WN) is niet gelukkig met het nieuwe besluit. Haar fractie was voor het oude besluit, maar meent haar verantwoordelijkheid te moeten nemen door vóór 1-1-2018 de tarieven vast te stellen. WN zal voor stemmen met de aantekening dat in de toekomst de verantwoordelijkheid die bij LNE ook ligt, voor de aanpassing van de tarieven serieus genomen wordt, daarbij geholpen door de aan te nemen motie van de heer Verweij.

De heer A.E. Jansen (AWP) was oorspronkelijk voor het voorstel, maar hij vindt het na de wijziging onacceptabel en hij zal tegen stemmen.

De heer Van der Kruk (PvdD) sluit zich namens de PvdD bij de vorige spreker aan.

De heer Woittiez (VVD) zal met zijn fractie voor stemmen met een scherp oog bij de voorjaarsnota voor het evenwicht tussen inkomsten en uitgaven.

Stemming

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

Tegen: 5 (PvdD, CU, AWP)

Voor: 24 (LNE, WN, VVD, CDA, PvdA, W@I, SGP)

Besloten wordt:

1. a. het besluit tot wijziging van de belastingtarieven vast te stellen, conform het bij dit voorstel gevoegde ontwerp (DM1312673), inhoudende de aanpassing van de belastingtarieven in:
  - de Verordening watersysteemheffing Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2009;
  - de Verordening verontreinigingsheffing Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2010;
  - de Verordening zuiveringsheffing Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2017;b. de datum met ingang van welke de bepalingen van dit besluit in aanmerking worden genomen, te bepalen op 1 januari 2018;
2. de 1e begrotingswijziging 2018 vast te stellen, met als (financiële) consequentie dat de belastingopbrengsten met € 1,679 mln. naar boven worden bijgesteld, van € 117,136 mln. naar € 118,815 mln;
3. in samenhang met het bepaalde onder 2. tevens de totale dotatie aan de reserves met € 1,679 mln. te verhogen, van € 1,589 mln. naar € 3,268 mln.

Aangenomen met inachtneming van de wijzigingen in amendement 5.

Stemming over motie nummer 6, 'Zicht op de tariefsontwikkeling', ingediend door de heer Verweij (CU)

Stemverklaringen

Geen.

Stemming

Tegen: geen

Voor: allen

Motie 6 is met algemene stemmen aangenomen.

4.2 Duurzaamheidsagenda deel 2: programma

De heer Beugelink heeft vernomen dat de kleur in het amendement blauw moet zijn. Zoals hij al had gezegd, vindt hij dat een cosmetische inkleuring. Het college heeft er geen bezwaar tegen.

Stemming over amendement nr. 7, 'Ook prioriteit voor gezond water', ingediend door de heren Van Bork en Reerink (PvdA)

Stemverklaringen

Geen.

Stemming

Tegen: geen

Voor: allen

Amendement 7 is met algemene stemmen aangenomen.

Besloten wordt:

- Figuur 2 in het bestuursvoorstel aan te passen en daarin punt 7 Welzijn en gezondheid met blauw aan te vullen met een hoeveelheid die gelijk is aan Ecologie en biodiversiteit onder punt 4;

Stemming over het geamendeerde voorstel 'Duurzaamheidsagenda deel 2: programma'

Stemverklaringen

Mevrouw Leenders (WN) wil iedereen feliciteren met de vaststelling van het programma. Het is een eerste stap in de goede richting. Ze wenst de portefeuillehouder en het hele college veel succes bij de uitvoering van het mooie programma.

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

Stemming

Tegen: geen

Voor: allen

Besloten wordt:

- in te stemmen met het duurzaamheidsprogramma verbeeld in Duurzaamheidsagenda deel 2: programma; waarbij het programma eind 2018 wordt geëvalueerd.

Met algemene stemmen aangenomen met inachtneming van de wijziging in amendement 7.

Stemming over motie nr. 8, 'Ook prioriteit voor gezond water', ingediend door de heren Van Bork en Reerink (PvdA)

De heer Beugelink had de motie al sympathiek genoemd. Hij wil wel een kanttekening maken. Het waterschap heeft waarschijnlijk te weinig expertise en mankracht in huis om de motie zelfstandig te kunnen uitvoeren. Omdat dit werk een taak van de provincie is, zal het waterschap in elk geval contact opnemen met de organisatie daar en met de STOWA. Het zou ook helpen als deze zelfde motie ook nog eens in provincieverband wordt ingediend. Met die opmerking accepteert het college de motie.

Stemverklaringen

De heer Bruggink (LNE) verklaart zich voor de motie, met dien verstande dat het waterschap zich wel zo dicht mogelijk bij zijn taken moet houden en meent dat de provincie hier zeker een belangrijke rol in moet vervullen.

De heer Reerink (PvdA) wil benadrukken dat een program als dit eigenlijk landelijk georganiseerd moet worden. Zijn advies is daarom om de kosten niet te hoog te laten oplopen en dit vooral in STOWA-verband te organiseren.

Stemming

Tegen: geen

Voor: allen

Motie 8 is met algemene stemmen aangenomen.

4.3 Overdracht voorhavendijken

[De heer Verweij verlaat de vergadering]

Stemverklaringen

De heer Merkens (LNE) verklaart dat zijn fractie het voorstel steunt, maar dat ze in het vervolg graag zou zien dat het geheel wat beter onderbouwd is en ook beter uitgelegd.

De heer Duijvelaar (VVD) begrijpt de overwegingen van LNE om met het voorstel akkoord te gaan. Zij fractie gaat echter niet akkoord. Het besluit geschiedt nu te veel op emotionele gronden en te weinig op zakelijke gronden.

De heer G.J.P. Jansen (WN) zegt dat zijn fractie meegaat met LNE.

De heer Verkaik (W@I) zal het voorstel niet steunen, met als dezelfde argumentatie als de VVD: erg emotioneel en weinig zakelijk.

Stemming

Het aantal aanwezige leden: 28.

Tegen: 5 (VVD, W@I).

Voor: 23 (LNE, WN, CDA, PvdA, PvdD, AWP, SGP).

Besloten wordt:

1. In te stemmen met de nieuwe uitgangspunten voor de overdracht van de voorhavendijken van de sluizen bij Wijk bij Duurstede en Nieuwegein;
2. Het college te machtigen om de overdracht van de voorhavendijken af te ronden - inclusief ondertekening van de overdrachtsovereenkomst.

[De heer Verweij voegt zich weer bij de vergadering.]

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

4.4 Motie nummer 4a, 'Instandhouding insecten', ingediend door de heren Reerink en Van Bork (PvdA) en Van der Steeg (PvdD)

Stemverklaringen

Geen.

Stemming

Tegen: geen

Voor: allen

Motie 4a is met algemene stemmen aangenomen.

5 Informerend deel

[De heer Woittiez verlaat de vergadering.]

5.1 Notulen vergadering algemeen bestuur d.d. 8 november 2017

Tekstueel

Pagina 3, 3^e alinea, 1^e regel: "Mevrouw Van Dam (WN) is blij met de nieuwe indicatoren" aanvullen met: "omdat men daarmee van de onbevredigende vinklijstjes afkomt."

Pagina 3, 3^e alinea, 2^e en 3^e regel: "en hoe worden de bestuursleden betrokken bij die uitwerking?" aanvullen met: "Haar fractie wil dan nader geïnformeerd worden over de relevant geachte nulmetingen."

Er zijn verder geen opmerkingen. De notulen worden vastgesteld.

Naar aanleiding van

De heer Reerink (PvdA) is in de vergadering ingegaan op een scheve dijkpaal langs de Lekdijk. Die staat een half jaar later nog steeds scheef. Het is een 150 jaar oud rijksmonument en het zou jammer zijn als die zou breken of om zou vallen. Kan daar iets aan gedaan worden?

De voorzitter belooft dat de paal in het voorjaar wordt rechtgezet. In de winter wordt er niet in de dijk gegraven.

5.2 Notulen vergadering algemeen bestuur d.d. 8 november 2017 (geheim)

5.3 Leeswijzer / toelichting actiepuntenlijst BMZ/SKK/AB

De heer Verweij (CU) ziet op de actielijst staan dat het bestuur de systematiek van de indicatoren gaat bespreken. Volgens hem is dat niet waar het om gaat. Het gaat erom welke doelen het waterschap wil bereiken met die indicatoren.

De heer Beugelink is het eens met de heer Verweij, het gaat om de uitwerking van de systematiek.

Mevrouw Van Dam (WN) vraagt of in dezelfde discussie dan ook de nulmetingen ter sprake komen en de wijze waarop er gemonitord wordt.

Het lijkt de heer Beugelink logisch alles in één pakketje te stoppen.

De heer Van der Steeg (PvdD) mist op de actielijst de terugkoppeling van de heer Beugelink ten aanzien van de mogelijkheden betreffende tijdelijke natuur.

De heer Beugelink heeft dat intern al besproken. Als de heer Van der Steeg dat een goed idee vindt, wil hij het laten meelopen met zijn rapportage over weidevogels. Die komt binnenkort naar de bestuursleden. De terugkoppeling krijgt ook een plaatsje op de actielijst.

De heer Reerink (PvdA) was het niet eens met de opmerking over de indicatoren door de heer Verweij: als men erachter komt dat een bepaalde systematiek niet doenbaar is, moet men die kunnen bijstellen. Hij neemt zich daarom voor het gesprek over indicatoren in al zijn aspecten te kunnen voeren.

De heer Beugelink zegt: "Vooral doen."

6 Ingekomen stukken

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

6.1 Advies auditcommissie (Controleprotocol en Belastingverordeningen/tarieven)

Is reeds behandeld.

6.2 Jaarplan 2018 Rekenkamercommissie De Stichtse Rijnlanden)

Er zijn geen opmerkingen.

7 Mededelingen

7.1 Brief inzake beëindiging dienstverband de heer G. Beugelink

De voorzitter meldt dat de heer Beugelink op 6 maart 2018 vertrekt als lid van college en algemeen bestuur. In de vergadering op 7 maart zal dan een nieuw lid van de WN-fractie worden geïnstalleerd en wordt er gestemd over een nieuw lid van het dagelijks bestuur. Een apart agendapunt is dan ook het afscheid van de heer Beugelink. Daaromheen zijn er nog meer festiviteiten, zoals het afscheid van het personeel en een extern afscheid.

De heer De Jong deelt mee dat de Commissie Aanpassing Belastingstelsel (CAB) een tipje van de sluier heeft opgelicht betreffende de voorstellen voor een conceptadvies. Vóór de kerst komt er al een brief. De commissie gaat over tot consultaties in drie regionale bijeenkomsten. Daar is ieder al over geïnformeerd. Hij zou het op prijs stellen als elke fractie iemand zou aanwijzen en dat doorgeeft aan bestuurszaken. Op 22 januari is er een bijeenkomst in Amersfoort. Een week daarvoor is er een bijpraatsessie.

Mevrouw Van Dam (WN) vraagt of het de bedoeling is dat er per fractie maar één persoon gaat.

De heer De Jong weet dat de commissie heeft gevraagd om per waterschap ongeveer tien deelnemers te sturen. Twaalf deelnemers zou ook nog wel kunnen.

Mevrouw Leenders (WN) was op een innovatiedag van de UvW, waar ook een kraam was met informatie over onderwaterdrainage. Daar had men buizen die niet van pvc waren, maar van afbreekbaar bioplastisch. De omwoeling van de buizen zou zelfs nitriet kunnen opnemen. Zij vraagt of daar ook mogelijkheden liggen voor De Stichtse Rijnlanden.

De heer De Groot vindt dit ook een interessante ontwikkeling. Hij zal op zoek gaan naar meer informatie en het bestuur daarvan laten weten.

De voorzitter heeft van de heer Duijvelaar via Curaçao vragen doorgekregen. Hij zal die op verzoek van de heer Duijvelaar hier behandelen. Hij leest ze voor en komt dan met een antwoord.

"De VVD-fractie is verontrust over berichten – onder meer in 'Binnenlands bestuur' van 8-12-2017 dat waterschappen de beveiliging van sluizen en gemalen niet op orde zouden hebben. Deze berichten geven ons aanleiding in de algemene bestuursvergadering van vanavond 13 december aan het college te vragen:

1. **Is het college op de hoogte van deze berichten, die naar de mening van de VVD-fractie alarmerend zijn?**
(Ja, het college is daarvan op de hoogte en of dat alarmerend is, hoort u bij de volgende antwoorden.)
2. **Onderkent het college de risico's die worden gelopen en hoe hoog schat het college deze risico's in?**
(Voor ons waterschap zijn er geen bijzondere risico's. De sturing van gemalen en sluizen wordt niet gedaan via een openbaar toegankelijk netwerk.)
3. **Heeft De Stichtse Rijnlanden de beveiliging van verbindingen en software die de besturing van sluizen en gemalen regelen op orde?**
(Ja, vier keer per jaar wordt de sturingssoftware ook geüpdatet.)
4. **Welke maatregelen zijn of worden getroffen om de beveiliging, zo deze niet op orde is, op orde te brengen?**
(De beveiliging is wel op orde).

Naar aanleiding van de genoemde berichten vraagt de VVD-fractie verder binnen vier weken of – indien dat niet haalbaar is – uiterlijk in de eerstvolgende bestuursvergadering, een beleidsnota te agenderen, waarin wordt aangegeven de mate waarin het waterschap bekend is met en voldoet aan Baseline Informatiebeveiliging Waterschappen (BIWA), of en hoe het betrokken is bij en gebruikmaakt van landelijke voorzieningen zoals NCSC en van belangenbehartiging van de Unie en onderzoek met betrekking tot informatieveiligheid, de kwetsbaarheid van onze sluizen en gemalen en onze andere bedrijfskritische systemen, hoe het algemeen bestuur in het kader van de planning- en controlcyclus wordt geïnformeerd over de informatiebeveiliging en hoe het bestuur en de media worden geïnformeerd in het geval van ernstige incidenten, hacks en datalekken, een en ander mede gebaseerd op de uitkomsten van het lopende Rekenkameronderzoek, indien en voor zover deze beschikbaar zijn.

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

Getekend: Kees Duijvelaar."

De voorzitter vervolgt dat het bestuur de beleidsnota in 2015 heeft vastgesteld en wat de planning- en controlcyclus betreft, heeft het bestuur kunnen merken dat het college regelmatig berichten zond hoe het staat met de ICT-voorzieningen. In maart 2018 een notitie gepland die tot stand komt op basis van een audit op BIWA die nu wordt uitgevoerd. Dat is een sectorinitiatief van de waterschappen zelf. Het bestuur zal over de resultaten daarvan bericht krijgen. Het waterschap is ook aangesloten op CERT (van RWS en de waterschappen gezamenlijk), waaraan toevallig net een bezoek is gebracht. De eventuele kwetsbaarheid van de sluizen en gemalen zit ook in de audit en daarover zal het waterschap meer horen en leren. Wat het informeren van het bestuur betreft is hij zelf in de commissie voor de begroting en bij de begrotingsbehandeling uitgebreid ingegaan op opmerkingen van de bestuursleden. Hij herinnert ieder aan een notitie die op 25 juli 2017 is vastgesteld door het college en via de bestuursinformatiebrief nr 2017-07 is verspreid, met als hoofdkop: "Hoe staat het met onze informatieveiligheid?". Het college probeert het bestuur dus zo veel mogelijk op de hoogte te brengen.

Bij een incident wordt het college geïnformeerd en dat bepaalt in hoeverre die informatie gedeeld wordt. Niet alles kan meteen gedeeld worden. Het Rekenkameronderzoek vordert blijkbaar, maar het college gaat niet over die agenda.

Tot slot: de minister heeft aangegeven dat zij dit onderwerp vandaag aan de orde zou stellen in de stuurgroep water. Zij heeft nog eens onderstreept dat het op orde zijn van de veiligheid zeer belangrijk is. Hij hoopt dat de heer Duijvelaar tevreden is met de antwoorden en er vertrouwen in heeft dat het college en de organisatie er bovenop zitten.

De heer Duijvelaar (VVD) dankt de voorzitter. Hij is inderdaad erg blij met deze reactie. De problematiek mag zeker niet onderschat worden.

De heer Reerink (PvdA) meent dat het verstandig is met een bespreking van veiligheid te wachten totdat het rapport van de Rekenkamer is verschenen. Dan kan de behandeling in een keer gebeuren.

De voorzitter ziet dat ook als hét moment om veiligheid te gaan bespreken.

8 Rondvraag

- De heer Kooy (LNE) memoreert dat de EU enige tijd geleden heeft aangegeven het gebruik van glyfosaat weer voor vijf jaar toe te staan. Als burger raakt men dan wel een beetje de draad kwijt. Glyfosaat was een heel gangbaar middel, ook toegepast bij natuurbeheer. En er zijn waterschappen die dat spul nog gebruiken. Hij wil graag weten of De Stichtse Rijnlanden dat middel ook nog gebruikt, en zo ja, of dat snel gestopt kan worden. De heer Beugelink antwoordt dat het waterschap geen Round-up of daaraan verwante middelen gebruikt. Het heeft een zilveren certificaat dat het gebruik van bestrijdingsmiddelen niet toestaat. Voor alle zekerheid zal hij dat nog wel navragen.
De heer Kooy (LNE) is tevreden. Hij wil nog wel dat ook de laatste blikjes worden opgeruimd. Volgend de heer Beugelink is dat al jaren geleden gebeurd.
- De heer Merkens (LNE) kent de bordjes met de tekst schoon waterschap bij sluizen en waterkeringen. De medewerkers van de buitendienst halen eens in de twee weken rotzooi uit het water, maar sommige bordjes zijn zo groen dat de tekst onleesbaar is. Hij pleit ervoor dat de buitendienst die bordjes gelijk even schoonmaakt. De voorzitter zegt toe daar aandacht aan te zullen besteden.
- De heer Verweij (CU) zag bij RTV Utrecht een artikel over een provinciebrede actie tegen de gevolgen van extreem weer. Er bleek dat 28 gemeentes, de provincies Utrecht en Gelderland, en het waterschap Vallei en Veluwe een manifest hadden ondertekend. Was dat bekend, en zou een dergelijke actie voor het gebied van De Stichtse Rijnlanden ook zinvol zijn?
De heer Jansen op de Haar antwoordt dat het waterschap een soortgelijk convenant over samenwerking heeft met de provincie Utrecht en de betrokken gemeentes.
- Mevrouw Van Dam (WN) wil nog even kwijt dat de subsidieregelingen voor de blauwe burgerinitiatieven en de regionale stimuleringsregeling voor water en bodem ter inzage liggen. Ze vraagt of die tweede regeling de regionale stimuleringsregeling in veenweidegebieden is, waar in de SKK-commissie van 13 april 2017 om gevraagd was. Die was toch bedoeld voor meer dan alleen agrariërs, maar nu zou die alleen voor agrariërcollectieven zijn.
De heer Beugelink gaat dat uitzoeken.

Notulen vergadering algemeen bestuur

d.d. 13 december 2017

9 Sluiting

De voorzitter dankt de aanwezigen voor hun inbreng, wenst allen mooie, gezegende kerstdagen toe en hoopt hen volgend jaar weer te zien. Hij sluit de vergadering om 23.45 uur.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 7 maart 2018,

Voorzitter,

P.J.M. Poelmann

Secretaris,

J. Goedhart